

Torsdagen den 8 september

Kl. 12.00–15.21

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Ann-Britt Åsebol (M) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 13 september 2016 sedan Ulf Berg (M) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 7 september 2016

Svante O. Johansson

ersättare för ordföranden

/Mattias Andersson

sekreterare

§ 2 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Christina Örnebjär* (L) avsagt sig uppdraget som ledamot i trafikutskottet och att *Ulf Bengtsson* avsagt sig uppdraget som riksrevisor.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Liberalernas riksdagsgrupp anmält Nina Lundström som ledamot i trafikutskottet.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i trafikutskottet

Nina Lundström (L)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2015/16:770

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:770 Rätten till familjeåterförening
av Christina Høj Larsen (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 16 september 2016.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 31 augusti 2016

Justitiedepartementet

Morgan Johansson

Interpellation 2015/16:772

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:772 Information till skatteutskottet
av Larry Söder (KD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 september 2016.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 2 september 2016

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Magnus Bengtson

Departementsråd

§ 5 Anmälan om faktapromemorior

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2015/16:FPM121 Ändrade regler för europeiska riskkapitalfonder och europeiska fonder för socialt företagande *KOM(2016) 461* till finansutskottet

2015/16:FPM122 EU-gemensamt system för vidarebosättning *KOM(2016) 468* till socialförsäkringsutskottet

2015/16:FPM123 Ändrad förordning för stabilitetsinstrumentet för att möjliggöra kapacitetsbyggande *KOM(2016) 447* till utrikesutskottet

§ 6 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till utrikesutskottet:

RiR 2016:17 Ett förutsägbart bistånd – trots en osäker finansiering

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition
2015/16:198 till utbildningsutskottet

EU-dokument

KOM(2016) 543 till kulturutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 27 oktober.*

KOM(2016) 547 till socialutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 27 oktober.*

KOM(2016) 551 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 27 oktober.*

§ 8 Svar på interpellation 2015/16:707 om eventuellt avtal mellan EU och Libyen

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Ärade ledamöter! Tack, Christina Höj Larsen, för att du var så flexibel angående datum för att ta emot svaret!

Christina Höj Larsen har frågat EU- och handelsministern hur Libyen ska kunna garantera asylrätten och tillgängliggöra mänskliga rättigheter under de omständigheter som beskrivs i Amnestys rapport *Libya is full of cruelty*. Christina Höj Larsen har vidare frågat om vem EU bör förhandla med i Libyen. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

I dagsläget är det inte aktuellt att en migrationsöverenskommelse liknande EU-Turkiet-modellen ingås mellan EU och Libyen. Den rapport som Christina Höj Larsen refererar till belyser också den svåra situationen i Libyen, vilken fortsatt kräver stor uppmärksamhet och strategiskt engagemang från EU:s sida. I de regelbundna Libyendiskussionerna i rådet för utrikesfrågor betonar jag bland annat vikten av kvinnors deltagande i den politiska processen samt att EU:s engagemang i Libyen måste vara långsiktigt, hållbart och nära samordnat med relevanta aktörer, inte minst FN och den libyska samlingsregeringen.

FN uppskattar att det finns över 260 000 migranter i Libyen. Av dessa vistas mellan 4 000 och 5 000 i libyska interneringscenter. Den libyska statens sårbarhet försvårar tillsynen över dessa center, och EU-kommissionen bedömer att många av de internerade kan lida brist på skydd, mat och sjukvård. Den komplexa politiska situationen och säkerhetssituationen i landet har begränsat internationella insatser för att bidra till stärkt skydd för migranter i Libyen. Därför är EU:s omfattande stöd till Libyens samlingsregering desto viktigare för att skapa stabilitet i landet.

Den libyska samlingsregeringen är resultatet av den omfattande FN-ledda dialogprocess som pågått i Libyen i snart två års tid. Delar av regeringen har sedan den 30 mars etablerat sig i huvudstaden Tripoli och har

börjat utöva sina uppgifter genom ministerierna. Samlingsregeringen har brett stöd från det internationella samfundet, inte minst från EU.

Anf. 2 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Tack så mycket, Margot Wallström, för svaret och för debatten!

Det gläder mig naturligtvis mycket att höra att utrikesminister Wallström inte anser att en överenskommelse mellan EU och Libyen är aktuell i dagsläget. Ändå väcker svaret en del frågor, för det finns en anledning till att vi står här i dag. Det är inte så att jag bara har gripit tanken om ett avtal med Libyen ur tomma intet. EU-kommissionären Timmermans sa i början på juni att överenskommelser liknande den mellan EU och Turkiet bör slutas med en rad andra länder – däribland Libyen.

Samma dag eller dagen därpå, söndagen den 5 juni, intervjuades EU-minister Ann Linde i *Agenda* om Timmermans uttalande. På frågan om huruvida EU bör teckna en migrationsöverenskommelse specifikt med Libyen svarade Ann Linde rakt och tydligt ja. Hon sa upprepade gånger att hon ansåg att ett sådant avtal är helt nödvändigt. På frågan om hon trots allt inte tvekar eftersom Libyen är ett instabilt land med inre stridigheter och omfattande dokumenterade kränkningar av mänskliga rättigheter svarade hon tydligt nej. Hon tvekade inte. Återigen hänvisade hon till att ett sådant avtal är helt nödvändigt. Vi har inte något val, sa Ann Linde.

Resonemanget från EU-ministern tycks bygga på två delar: att det är nödvändigt att stoppa de fruktansvärda drunkningarna i Medelhavet och att majoriteten av dem som kommer via Libyen är ekonomiska migranter. Det sista är Ann Lindes ordval. Jag skulle vilja att vi tittar lite på de här två påståendena.

När avtalet mellan EU och Turkiet ingicks betonade statsminister Stefan Löfven gång på gång att det var nödvändigt med ett sådant avtal för att stoppa döden på Medelhavet. Efter att avtalet nu har varit igång i knappt ett halvår ser vi tyvärr att antalet kända drunkningar redan nu överstiger förra årets offer. Siffran har redan passerat 3 000 döda, och då är året ännu inte på långa vägar slut. Om skälet att ingå ett avtal med Turkiet verkligen är att minska döden på Medelhavet har vi verkligen misslyckats. Resan över havet från Libyen leder till ännu flera döda. Människors skäl att fly har inte ändrats. Europa har bara täppt till ännu en väg att söka asyl i EU. Det har man gjort genom att låta Turkiet – som kränker tryck- och yttrandefrihet, förföljer kurder och beskjuter flyktingar som vill korsa gränsen – agera lejd gränsvakt för EU.

Låt oss se på det andra påstående som fördes fram av EU-minister Ann Linde: De som försöker ta sig över havet från Libyen är ekonomiska migranter. Det är ett ganska häpnadsväckande uttalande. Vi ser att en ökande del av dem som registrerats i Italien sedan vägen från Turkiet stängdes är från diktaturen Eritrea. Det är den näst största gruppen, och det är en grupp som i ännu högre grad tvingas komma denna väg efter att vägen via Turkiet stängdes.

Vi vet också att hälften av de 37 500 flyktingar som registrerats av UNHCR i Libyen är från Syrien. Det är människor som i sitt desperata behov av att ta sig i säkerhet i Europa nu sökt sig via rutten till Libyen.

Även om jag gläds åt det svar vi får från Wallström här i dag undrar jag över skillnaden i svar mellan dessa två ministrar. Instämmer regeringen

i den uppfattning som Ann Linde gav uttryck för i *Agenda* – att EU inte har något annat val än att teckna en migrationsöverenskommelse med Libyen så småningom? Eller ska Margot Wallströms svar här i dag ses som att regeringen har ändrat uppfattning i frågan?

Prot. 2015/16:130
8 september

Svar på
interpellationer

Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Först och främst ska jag säga något om den större bilden. Libyen plågas fortfarande av effekterna av de senaste årens svåra inbördeskrig. Den omfattande laglöshet som har brett ut sig utnyttjas hänsynslöst av kriminella gäng och människosmugglingsnätverk.

Just nu uppger FN att ungefär en kvarts miljon migranter befinner sig i transit i Libyen. Vi vet från rapporter att det förekommer sexuella övergrepp, misshandel och utpressning i stor omfattning mot de migranter som förs till Libyen med löftet om att därifrån kunna ta sig till Europa. Kvinnor och barn är särskilt utsatta; de blir handelsvaror i den miljardindustri som människosmugglingen har blivit. Jag tror att vi båda två känner starkt för de utsatta flyktingar som befinner sig i Libyen.

Det är just i detta läge så viktigt att omvärlden och vi stöder den libyska samlingsregering som bildades i mars i år så att skyddet för migranter i Libyen kan stärkas. När jag har diskuterat EU:s insats Navfor MED med europeiska utrikesministerkollegor i utrikesrådet har vi bland annat fått igenom att träningen av den libyska kustbevakningen också ska innefatta utbildning i folkrätt inklusive mänskliga rättigheter och genusfrågor. Det är så vi på bästa sätt och steg för steg kan försöka förbättra situationen för migranter och flyktingar i Libyen.

Som jag sa förut i mitt svar förs det inte i nuläget några diskussioner i EU om något flyktinavtal med Libyen. Läget är instabilt, och för närvarande fortsätter förberedande diskussioner om att återöppna några av de större EU-ländernas ambassader i Tripoli. Det är så långt man har kommit.

UNHCR har också informerat om att de har svårt att verka i Libyen till följd av säkerhetsläget. Under sommaren har antalet flyktingar som har flytt över centrala Medelhavsrutten ökat något även om det inte är en alarmerande statistisk ökning för 2016.

För regeringen är det av största vikt att vi slår vakt om solidariteten, ett större gemensamt ansvarstagande och bättre koordinering inom EU-samarbetet om migration och asyl. Vi vill ha långsiktiga migrationsdialoger och en bred ansats med de viktigaste ursprungs- och transitländerna utanför EU, däribland Libyen. Därför är det viktigt att skydda EU-rätten och internationell rätt i alla former av samarbeten med tredjeländer om de här frågorna.

Migration är bara en mindre del av det breda engagemanget för att skapa fred i Libyen. Allt samarbete är beroende av att den libyska samlingsregeringen kan utöva sitt mandat, att den kan regera. Sverige framför konsekvent att alla eventuella förslag på EU-agerande måste analyseras noga, utgå från Libyens behov och önskemål och samordnas inte minst med FN för att inte störa den här känsliga processen. Där är vi i dag.

Anf. 4 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Tack igen till Margot Wallström för svaret! Det gläder mig verkligen att höra den här mycket insiktsfulla beskrivningen av läget

i Libyen som ju är allvarligt och som måste övervakas mycket noga. Därför måste jag säga att jag inte får det som Margot Wallström säger att stämma med det tvärsäkra svar som gavs av Ann Linde i *Agenda* upprepade gånger och sedan även senare i lördagsintervjun. Det stämmer inte överens, men jag hoppas, tror och får lita på att utrikesminister Margot Wallström får vara en tydlig röst också gentemot EU-minister Ann Linde när det gäller detta. Jag tycker att det var beklämmande och allvarliga besked som gavs på ett ganska slarvigt sätt.

Det finns en anledning till att det finns så många internerings- och fångläger i Libyen. Europa har en lång och ganska obehaglig tradition av att betala diktaturer för att hålla människor borta. Tidigare var det Italien som betalade Gaddafi för detta. Det är ett av skälen till att det finns en sådan infrastruktur i Libyen.

Nu fortsätter EU med avtal med Erdoğan's Turkiet. Avtalet med Turkiet är onekligen ett obehagligt exempel på många sätt. Att Turkiet använder avtalet för att få fri lejd för att inskränka yttrande- och tryckfrihet och öka förföljelsen av den kurdiska minoriteten är uppenbart. Dessutom rapporterar flera MR-organisationer om fruktansvärda övergrepp på människor på flykt som vill korsa gränsen mellan Syrien och Turkiet där döds skjutningar begångna av turkiska gränssoldater tillhör det allra värsta. Det är i ljuset av detta, om avtal kan ingås mellan EU och ett land som allt snabbare är på väg in i diktatur där man åsidosätter flyktingkonventionens spelregler, som jag blir orolig för vad som sker härnäst.

Det finns en annan och lika allvarlig aspekt när det gäller detta. Både utrikesministern och jag vet att Europa inte har ett stort flyktingmottagande med globala mått mätt. Frågan är vad som händer med andra länders syn på flyktingkonventionen när EU agerar på det här sättet. Varför ska världens riktigt stora flyktingmottagande länder som Pakistan, Iran, Tchad, Uganda, Kenya och så vidare vilja hålla sina gränser öppna när EU i sin tur betalar andra för att agera gränsvakt? Det är en väldigt känslig flyktingkonvention som står på spel. Jag tycker att det skulle vara intressant att höra hur utrikesminister Wallström ser på denna fråga.

I svaret skriver utrikesminister Wallström också att det här i dagsläget inte är aktuellt – och det gläder mig, som sagt. Men när och under vilka omständigheter kan man tänka sig att teckna avtal sett i ljuset av det avtal som har tecknats med Turkiet? Vad betyder det, och vilka andra modeller är regeringen öppen för?

Anf. 5 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Först och främst vill jag säga att när det gäller att människor dör på libyskt vatten beror det i grunden på att den libyska kustbevakningen i dagsläget har en begränsad kapacitet att rädda liv. Behoven är stora, och då är det inget alternativ att inte samarbeta med de libyska myndigheterna.

Jag tycker att det kan vara en idé att säga någonting om vad EU faktiskt har bidragit med och om insatsen i Eunavfor MED som inleddes i juni förra året. Hittills har man räddat drygt 21 000 människors liv och medverkat till att ytterligare tusentals människor har kunnat räddas av andra aktörer på Medelhavet. Insatsen har också gripit ett åttiotal smugglare och medverkat i än fler gripanden. Vid vårt utrikesråd i juni breddades manda-

tet till att också omfatta träning av den libyska kustbevakningen och marinen och att man ska upprätthålla FN:s vapenembargo på fritt hav. Jag tror att det här är en viktig berättelse att förmedla.

Vi kan inte fullt ut garantera hur ett lands myndigheter utför sina uppgifter, men vi ser att behoven av utbildning är stora, och vi anser att det är bättre att försöka bidra till att rädda liv och öka kunskapen om mänskliga rättigheter än att stå passiva bredvid. Därför kan vi inte vägra att samarbeta med de libyska myndigheterna, utan det gör vi på det sätt som jag har beskrivit.

Vi stöder också Libyen bilateralt från svensk sida. Vi har under det här året bidragit med ungefär 45 miljoner kronor till humanitära insatser i Libyen, 30 miljoner till Unicef, UNHCR och Röda Korset och 15 miljoner kronor som har kanaliserats via FN:s katastroffond. Sedan kommer det icke öronmärkta och flexibla kärnstöd som Sverige ger också till FN-organen för humanitära insatser, framför allt World Food Programme och UNHCR. Förra året var Sverige den sjunde största bilaterala givaren till Libyen.

Jag menar att man måste tänka om när det gäller tidslinjen här helt enkelt. Jag tror också att de kommentarer som har gjorts handlar om en dag när man anser att Libyen skulle kunna vara redo för att ingå något slags avtal, när de har kontroll över sitt territorium, när det finns en regering och när de kan garantera att det sker på ett sätt som också respekterar mänskliga rättigheter.

Det viktigaste nu är att se till att den libyska regeringen kan få kontroll. Det är för dagen inte aktuellt med några sådana förhandlingar eller diskussioner över huvud taget. De är inte redo för det.

Anf. 6 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Jag tackar Margot Wallström för svaret och debatten. Jag måste säga att när det gäller de kommentarer som fälldes av Ann Linde pressades hon tydligt rörande om det verkligen är möjligt att göra det här i det läge som råder, och hon svarade ja upprepade gånger. Hon hävdade också att människor behandlas illa i många länder i världen och så vidare. Det var otroligt slarvigt. Men jag hoppas, tror och hejar på Margot Wallströms linje i frågan och hoppas att hon är en tydlig röst i regeringen när det gäller detta.

Jag måste säga att anledningen till att människor drunknar just nu i Medelhavet utanför Libyens kust inte är att kustbevakningen inte är tillräckligt bra. Naturligtvis är det bra med en bra kustbevakning, men ett viktigt skäl till att människor drunknar är att de inte har någon annanstans att ta vägen om de vill ta sig till säkerhet i Europa. Det vet både utrikesministern och jag. EU har stängt en viktig väg från Turkiet. När antalet personer som kommer från Eritrea via Libyen nu ökar måste man kunna se sambandet.

En regering som säger att vi måste stoppa drunkningarna i Medelhavet måste se att det man kanske trodde var en lösning, nämligen ett avtal med Turkiet, inte var det. Människor fortsätter drunkna. Det finns fortfarande inga lagliga vägar. Kriget är inte slut. Det kommer inte att hjälpa att betala gränsvakter för att hålla människor borta. Då kan vi ha nog så mycket kustbevakning. Det här är inte en långsiktig lösning.

Jag förväntar mig, och tror, att det på en feministisk regerings lista står andra saker före, innan man betalar diktaturer för något sådant.

Anf. 7 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Tack så mycket, Christina Höj Larsen, för den här viktiga debatten!

Den här regeringen, om någon, har till att börja med visat att vi har en generös och korrekt asylpolitik. Vi har tagit emot fler än något OECD-land har gjort någonsin. Vi har också, som få andra, insisterat på att det måste öppnas fler lagliga vägar. Vi har insisterat på solidaritet mellan EU-länderna och internationellt. Vi har drivit den här frågan i alla internationella forum och kommer att fortsätta göra så. Jag tror inte att man kan anklaga oss för att inte också ha stått upp för demokrati och mänskliga rättigheter i den debatten.

Det är lite mer komplext än så. Även om vi skulle öppna upp lagliga vägar, även om vi skulle vidta alla åtgärder som jag redan har redovisat, finns det nämligen kriminella ligor som utnyttjar människor, särskilt fattiga, sårbara och utsatta människor. Det måste man också våga se. Det här är en stor business. En kriminell verksamhet pågår, inte minst i Libyen, med ett fruktansvärt utnyttjande av människor i nöd. Det måste vi ta itu med.

Vi måste göra också den här typen av insatser, för att till exempel hjälpa kustbevakningen att sköta sina uppgifter och rädda människoliv. Jag tycker att vi även där kan vara stolta över de insatser som har gjorts, in minst genom Eunavfor MED.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2015/16:753 om Nordstream 2

Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Ärade ledamöter! Mikael Oscarsson har frågat mig om jag kommer att agera för att regeringen ska stoppa Nord Stream 2 samt hur jag ställer mig till att låta ryska Gazprom få tillgång till Slite hamn.

Jag har tidigare i somras redovisat regeringens syn på Nord Stream 2 i mitt svar på Maria Weimers interpellation 2015/16:699, och på hennes fråga 2015/16:1429. Regeringen har inte ändrat uppfattning om projektet sedan dess.

Regeringen samverkar med andra medlemsstater och med kommissionen för att försäkra oss om att EU-rätten följs och att energiunionens mål respekteras. Här spelar de bedömningar som kommissionen gör en mycket viktig roll. Vi förväntar oss också att alla EU:s medlemsstater tar ett gemensamt ansvar för att säkerställa att EU:s rättsliga, säkerhetsmässiga och politiska intressen värnas.

Regeringen är väl medveten om projektets säkerhetspolitiska dimension, vad gäller möjlig påverkan på länder som Polen, de baltiska länderna och Ukraina. Regeringen har också att värna svenska säkerhets- och försvarspolitiska intressen.

I ljuset av de åtaganden om utsläppsminskningar som alla länder gjorde vid klimattoppmötet i Paris finns det anledning att föra en diskussion också om projektets klimat- och miljöpolitiska aspekter.

Regeringen kommer att pröva en eventuell tillståndsansökan i enlighet med våra nationella lagar och regler och internationell rätt, i synnerhet den svenska kontinentalsockellagen och FN:s havsrättskonvention Unclos. Jag vill understryka att respekten för internationell rätt utgör ett vitalt svenskt säkerhetspolitiskt intresse.

Anf. 9 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Skälet till att jag har begärt den här debatten är att Ryssland och Putin vill bygga en ny gasledning. Vi måste då fråga oss om det bara är business as usual, inget konstigt, eller om det är en annan situation i dag. Jag och Kristdemokraterna tycker att Sverige borde agera och inte vänta på EU, hoppas på turen eller något sådant. Vi måste agera och säga att detta inte är rätt väg.

Biden, vicepresidenten i USA, var här och gav eldunderstöd när han sa: It's a bad deal. Och det är det verkligen för Europa. Men det är också dåligt för Sverige, inte minst när vi ska försöka bli fossilfria. Även vice statsministern uttryckte ungefär samma sak i DN i dag. It's a bad deal.

Jag hoppas att regeringen nu tar det till sig.

En viktig fråga som kommer upp är vad som egentligen är viktigast. Det har förts fram i debatten att det är FN som har stadgat havsrätten och att Sverige då i princip inte skulle kunna göra någonting åt att gasledningen skulle gå genom svensk ekonomisk zon. Men det finns någonting som vi kallar folkrätt. Det talar vi om här i riksdagen då och då.

Folkrätten stadgas i FN-stadgan, artikel 2.3 och 2.4. Där sägs det att alla medlemmar i FN ska lösa internationella dispyter med fredliga medel på ett sådant sätt att fred, säkerhet och lagar inte riskeras. I artikel 2.4 sägs det att alla medlemmar ska i sina internationella relationer avstå från hot och våldsverkan mot alla andra staters territoriella och politiska självständighet samt avstå från att agera på något annat sätt som är oförenligt med tillämpningen av FN-stadgan.

Herr talman! Nu kommer vi till pudelns kärna – Ryssland. Hur är det egentligen med Ryssland? Just nu, as we speak, pågår ett krig i östra Ukraina. Ryssland har helt olagligt annekterat Krim. Sverige har varit ledande när det gäller att se till att vi har sanktioner, rättmätiga sådana. Det blir väldigt konstigt om vi då ska hjälpa Putin. Han har visat förut att han kan använda gasen som motmedel genom att säga: Om ni inte häver sanktionerna stänger jag gaskranen.

Vi ska inte bjuda på det.

Jag läste tidigare innantill ur FN:s stadgar. Det är överställt havsrätten. Det är nummer ett.

Nu kommer frågan upp. I medierna i dag har en hög tjänsteman bekräftat att ryska federationen kommer att komma in med en ansökan nästa vecka. Frågan är alltså aktuell. Men frågan har redan inkommit till tekniska nämnden på Gotland. Om jag förstår saken rätt har de erbjudits runt 50 miljoner för att låna ut Slite hamn. Om vi ska ta säkerhetspolitisk hänsyn ska Sverige naturligtvis inte tillåta detta.

Tänk för ett ögonblick om ett svenskt bolag skulle säga att de vill låna en liten bit av hamnen i Kaliningrad; är det någon i den här kammaren som tror att det ens skulle finnas på kartan? Njet, skulle svaret bli.

Sverige ska nu inte gömma sig bakom EU utan självt ta ställning. Vad anser utrikesministern? Är FN-stadgan artikel 2.4 överställd havsrätten?

Anf. 10 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka utrikesministern för svaret.

Jag har läst Mikael Oscarssons interpellation till utrikesministern. Jag har också läst debattartikeln i dag som Mikael Oscarsson har varit med och författat, och jag har lyssnat på inlägget i dag. Jag undrar vad Kristdemokraterna vill.

Såvitt jag vet har ingen tillståndsansökan inkommit. Vi har hört utrikesministern förklara att EU-rätten ska följas, att energiunionens mål ska respekteras. Det är precis vad Mikael Oscarsson anför i dag. Jag har också förstått att UD har tillsatt ett särskilt sändebud som ska föra vår linje tillsammans med våra partner.

Vad är det egentligen, mer exakt, Mikael Oscarsson och Kristdemokraterna vill? För mig verkar det som att Kristdemokraterna slår in öppna dörrar. Kan det vara på det sättet att man vill flytta fokus från något annat, till exempel interna konflikter inom det borgerliga blocket, låga opinions-siffror eller något annat?

Jag är glad över att Mikael Oscarsson så tydligt betonar vikten av folk-rätten samt att Ryssland bryter mot den. Det är helt oacceptabelt, där är vi överens. Men Sverige ska givetvis följa internationell rätt. Därför gör det mig stolt och glad att vi har en regering som så tydligt står upp för att Sverige ska följa den internationella rätten.

Anf. 11 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Först vill jag gratulera den nya kollegan Åsa Eriksson till hennes jungfrutal här i kammaren. Det var väl utfört.

Herr talman! Utrikesministern! Det här är ju frågor som har diskuterats under sommarmånaderna. Det kommer ju inte som någon nyhet att Nord Stream 2 är uppe till behandling, inte bara i Sverige utan också i Estland, Lettland, Litauen och Polen.

Det frågades: Vad vilja? Jag skulle vilja se ett Östersjöledarskap, att man samordnar med de länder som nu är genuint oroliga för och bekymrade över konsekvenserna av Nord Stream 2. Det finns ett antal fakta som man kan bygga detta på.

Till att börja med har vi nu EU:s energiunion som rätt tydligt markerar att vi inte ska göra oss beroende av en producent och ett land. Vi ska inte lägga alla ägg i en och samma korg. Jag tycker att det är en klok idé att vi har energiunionen och att EU:s 28 medlemsstater står bakom den.

Då måste man ställa sig frågan: Ska vi ge Ryssland ytterligare möjligheter att expandera i Europa genom att möjliggöra för Nord Stream 2? Detta är också en utmaning, inte för ett enskilt land utan för hela Europa, och det är i ljuset av det, herr talman, som jag tycker att Sverige skulle kunna visa prov på ledarskap genom att här och nu deklarerar vad vi tycker.

Här finns det ett par saker som man kan peka på.

För det första är ryska Gazprom, som är en av huvudaktörerna bakom Nord Stream, inte vilket företag som helst. Gazprom är ett av instrumenten

i president Putins hand. Det ägs till mer än 50 procent, till mer än hälften, av den ryska staten. Det är ett instrument och ett verktyg.

För det andra pratar vi nu alltmer om hybridkrigföring här i Europa, hur man använder olika medel och metoder – till synes även civila – för att påverka och utöva påtryckningar på andra länder.

När vi ökar energiberoendet från ryska leverantörer är det en stor fara att man under kalla vintrar vill utsätta europeiska länder för påtryckningar genom att skruva av och skruva på den ryska gaskranen. Också av det skälet vore det oklokt att låta Ryssland förse den europeiska marknaden med mer rysk gas.

Herr talman! För det tredje är det helt uppenbart att det också handlar om att undergräva Ukraina. I dag går en del av de ryska gasleveranserna till Centraleuropa via Ukraina. Det tjänar man pengar på. Att bygga ytterligare gaskapacitet skulle innebära att Ryssland inte behöver använda sig av Ukraina, utan man kan skicka den ryska gasen runt Ukraina.

Sverige är ett land som på olika sätt bistår Ukraina. Det tycker jag hedrar den svenska regeringen som också har medverkat till att låna ut pengar till Ukraina. Därför vore det illa att ge stöd och hjälp till Ukraina med ena handen samtidigt som man med den andra handen medverkar till att undergräva Ukrainas ekonomiska ställning.

För det fjärde pågår det nu mycket övningsverksamhet i Östersjön. Vi har en försvarsuppgörelse som innebär att man ska öva mer, och jag hoppas att vi ska få se fler och större övningar på Östersjön. Då vore det oklokt att ha en ledningsdragnings och ett bygge i Östersjöns vatten.

För det femte finns det också miljöskäl, som också miljöministern själv anför i sitt svar.

Herr talman! Är Nord Stream i Europas intresse? Nej, Nord Stream 2 är inte i Europas intresse.

Anf. 12 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Jag vill tacka ledamöterna som har lämnat sina synpunkter så här långt.

Jag vill börja med att påminna om att dessa två partier var med och tillät att man drog Nord Stream 1. Det har naturligtvis inte gjort det lättare att hantera Nord Stream 2 med de argument som här och nu anföras. Nu frågar man om de ska få ytterligare möjligheter. Det skulle man kanske inte ha gjort från början. Ska man ge utrymme för mer gas? Man skulle kanske inte ha gjort det från början, om man hade använt sig av samma konsekvensargument som nu används.

Vi måste klara ut några saker.

Mikael Oscarsson gör en svepande hänvisning till FN-stadgan och havsrättskonventionen på ett sätt som gör det svårt att förstå riktigt vad han menar.

Jag konstaterar att Ryssland mycket riktigt har kränkt FN-stadgan. Det är någonting som jag med kraft och regelbundenhet framhåller. Det är ständigt på utrikesrådets dagordning, och vi har beslutat att vidmakthålla sanktionerna mot Ryssland.

Men varken FN-stadgan eller havsrättskonventionen ger Sverige rätt att utanför vårt territorium förhindra en annan stats rätt att lägga ut en rör-

ledning på grund av till exempel aggression som kränker FN-stadgan. Svaret på din fråga är alltså: Nej, det går inte att använda FN-stadgan som rättslig grund.

Mikael Oscarsson argumenterar för att Sverige borde göra just det som vi kritiserar Ryssland för, nämligen att inte följa folkrätten. Det vore en oansvarig säkerhetspolitisk linje. Du verkar inte heller ha så stort stöd hos dina egna. Jag såg att Attefall skrev att om man ska säga nej måste man ha mer än populistiska argument. Än så länge har jag inte hört några sådana argument. Jag har inte hört något om hur ni menar att det ska gå till och på vilken grund.

Så här ser Sverige på detta. Vi har att kombinera våra rättsliga förpliktelser med våra politiska mål. Det gäller då mål som existerar inom EU och som handlar om energiunionen, om att respektera miljö-, upphandlings- och inre marknadsregler. Vi samarbetar med kommissionen för att se till att den hanterar dessa utmaningar.

Sedan har vi säkerhetspolitiken. Det är självklart att även om det här är ett till synes kommersiellt projekt har det säkerhetspolitiska implikationer. Vi kommer att se till att vi har försörjningstrygghet. Vi måste också försäkra oss om att Sveriges säkerhetspolitiska intressen bevakas.

Man kan då fråga sig: Vilken röst kommer vi att ha i hela den här större bilden? I själva verket skulle kanske Mikael Oscarsson göra större nytta hos sina partikamrater i Tyskland och i Danmark som faktiskt skulle kunna säga nej därför att gasledningen ska ledas över deras territorium.

Sverige måste agera utifrån både FN:s havsrättskonvention och den svenska kontinentallagen och utifrån internationell rätt. Det är vad vi har att agera utifrån. Resten måste vi hantera genom ett politiskt samarbete, precis som vi har påbörjat. Vi har ett samordnat Östersjöagerande. Vi tycker samma sak.

Vi inser också alla att vi behöver kommissionen, vi behöver samarbeta och vi behöver agera på rättslig grund.

Anf. 13 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Låt oss vara väldigt tydliga här. När det gäller Slite hamn kan regeringen i stället säga: Tack för erbjudandet som tekniska nämnden har fått, men nej tack!

Sist det begav sig lånade man inte bara territorium i Slite hamn, utan man lånade det i Norrköpings hamn och i Karlskronas hamn. Om inte Sverige kan säga nej, då vet jag inte vilka befogenheter som Sveriges regering har.

Självklart kan regeringen tacka nej och säga att det inte är aktuellt att Ryssland ska få låna viktigt territorium för sitt bruk. I en krissituation skulle detta i värsta fall kunna användas för en hybridkrigföring. Det ska vi inte bjuda på.

Det är intressant att det i debatten låter som att utrikesministern lite antyder att vi borde ha sagt nej till Nord Stream 1. Då är det väl självklart att vi i dag ska agera. När vi fattade det beslutet hade det inte hänt något på Krim, och kriget i Ukraina pågick inte. Vi lever i ljuset av vad vi vet nu. Då måste ju regeringen som har ansvar för utrikespolitiken, utifrån de fakta som läggs på bordet i dag, fatta ett beslut.

Och sedan hoppas jag att vi ändå är överens om att folkrätten i huvudsak stadgas i FN-stadgan 2.3 och 2.4. Jag har samtalat med en rad folkrättsexperten: Detta är en tolkning som visst håller. Utrikesministern skakar på huvudet.

Sedan handlar det också om att politik är att vilja. Utrikesministern kanske inte vill använda detta. Vi har ju hört responsen från vårt lands statsminister på något som Biden sa: Man hoppas på något sätt att EU ska hjälpa oss.

EU är fantastiskt, men det blir en felaktig förväntan om vi tror att EU ska hjälpa till och tänka på Sveriges territorium och Sveriges säkerhet. Det måste faktiskt ett lands egen regering göra. Det är en uppgift man fått som utrikesminister och regering. Därför måste regeringen ta ställning och ta på sig ledartröjan.

Sverige har en unik position, för vi använder inte en enda deciliter rysk gas. Vi är inte i beroendeställning. Vi bör hänvisa till FN-stadgan, till det pågående kriget i östra Ukraina samt den olagliga annekteringen av Krim. Om Ryska federationen agerar på ett sådant sätt kan vi hävda att detta, som är överställt havsrätten, gör att Sverige bör ansluta sig till exempelvis Estland, Lettland, Litauen och Polen som agerar för ett nej. Vi kan definitivt agera och se till att det statliga helägda ryska bolaget inte får använda Slitehamn. Det är ett beslut som kan levereras.

Ledamoten Åsa Eriksson undrade vad Kristdemokraterna vill. Vi vill att regeringen säger nej. Vi vill att man agerar avseende Slitehamn. Om man talar om öppna dörrar vill jag gärna höra vad det innebär och i klartext få veta vad regeringen vill och om regeringen kommer att agera för att Ryska federationen och Gazprom inte får använda Slitehamn – att det blir njet från Sverige.

Anf. 14 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Det sas så mycket intressant att jag nästan inte hann skriva färdigt mitt anförande.

Det sista som Mikael Oscarsson anförde är väldigt intressant. KD vill att regeringen säger nej. KD vill alltså att Sverige ska bryta mot internationell rätt. Det var väldigt intressant, men jag kan verkligen inte hålla med.

Hans Wallmark! Tack för välkommandet! Det känns bra. Jag välkomnar det du efterlyser vad gäller Östersjöledarskap. Det är synd att den insikten inte kom tidigare. För fem år sedan sa Fredrik Reinfeldt att detta var en ren tillståndsfråga och att regeringen inte hade något att säga till om. Det hade varit bra om man hade haft lite mer Östersjöledarskap då.

UD:s särskilda sändebud ska i dialog med våra partnerländer försöka få med fler länder på vår ståndpunkt att stå upp för internationell rätt och för energiöverenskommelsen. Detta är Östersjöledarskap, som jag ser det. Jag hoppas att ni är nöjda med det.

Jag tycker att regeringen verkar ha en klok och bra linje, och jag vill tacka utrikesministern för det. Frågan är problematisk, men jag tror att den kommer att hanteras på ett bra sätt.

Anf. 15 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! I sitt svar påpekar utrikesministern att de bedömningar som kommissionen gör spelar en viktig roll. Jag menar att vi här måste ta

på oss ledarskapströjan och tillsammans med de andra länderna vara väldigt tydliga i förhållande till kommissionen och de europeiska institutionerna och säga det som är uppenbart: Nord Stream 2 är inte i Europas intresse.

Det finns en diskussion om skillnaden mellan nu och då. Det har hänt en del väsentliga saker mellan Nord Stream 1 och Nord Stream 2.

Inom parentes vill jag nämna att även jag var väldigt kritisk till Nord Stream 1 och beklagar i grunden att den har kommit på plats.

Den väsentliga skillnaden mellan nu och då är att nu har Ryssland illegalt annekterat Krim. Nu finns rysk trupp i östra Ukraina. Nu finns EU:s energiunion som tydligt klargör att vi inte ska göra oss mer beroende av leveranser från en producent och ett land. Det är väsentliga skillnader mellan nu och då.

Jag returnerar vänligheten: Vad är skillnaden mellan nu och då för Socialdemokraterna? I valmanifestet inför EU-valet 2009 sa Socialdemokraterna: Vi ska säga nej till gasledningen genom Östersjön. EU ska inte planera för nya olje- och fossilgasledningar. Partiledarna för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet skrev i en debattartikel den 26 november 2007: ”Regeringen ska ta tydlig ställning mot planerna att lägga en gasledning i Östersjön.”

Herr talman! Jag tyckte att det var rätt klokt av Socialdemokraterna då. Jag önskar att Socialdemokraterna nu kunde vara lika tydliga med att säga att Nord Stream 2 inte är i Europas intresse. Det vore Östersjöledarskap.

Anf. 16 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Tack för inläggen! Det blir roligare och roligare, särskilt när gamla citat och beslut kommer tillbaka och biter en i svansen, och det gäller båda håll.

Men argumenten börjar nu bli något förvirrade. Vi måste ändå bestämma oss för vilken rättslig grund vi ska använda för att säga nej. Vi får dock påminna svenska folket om att ingen ansökan än så länge har kommit in. Det är möjligt att det i en ansökan inte kommer att finnas någon önskan om att lägga rör på Gotland utan att man tänker sig en annan lösning. Kanske kommer kommissionen att se till att andra leverantörer kommer in i nätet, vad vet vi?

När ansökan kommer in ska vi behandla den. Vi ska göra det utifrån balansen och utgångspunkterna att följa våra rättsliga förpliktelser och våra politiska mål. Det är klart att vi inte tycker att det är en bra idé utifrån energiunionen. Vi tycker en massa saker om hur Ryssland agerar, och vi tar också ställning och vidtar åtgärder. Det gör vi i utrikesrådet och med hjälp av till exempel sanktioner.

Jag är ledsn, Mikael Oscarsson, men varken FN-stadgan eller havsrättskonventionen ger Sverige rätt att utanför vårt territorium förhindra en annan stats rätt att lägga rörledning på grund av exempelvis aggression som kränker FN-stadgan. Jag kan nog säga att jag har mycket duktiga folkrättsexperter till min hjälp, inte minst på Utrikesdepartementet. Här har du fel helt enkelt. Det är viktigt att reda ut dessa argument. Det finns ingen rättslig grund att använda FN-stadgan.

Annars skulle vi inte följa folkrätten. Det är precis det som vi anklagar Ryssland för. För ett litet land som Sverige är det otroligt viktigt att vi har den här typen av regler till hjälp, och vi har använt dessa konventioner också för vår egen del när vi har velat lägga det ena och det andra på havsbotten.

Man måste därför fundera över hur ett land som Sverige kan agera när vi inte kan säga nej med hänvisning till att det passerar vårt territorium. Jo, vi kan agera genom att samarbeta, som vi gör, med de baltiska länderna. Jag träffade dem förra veckan, och vi konstaterade att vi politiskt har precis samma syn på och utgångspunkt för detta.

Vi måste samarbeta med länderna runt Östersjön och med kommissionen inom de konventioner som styr, till exempel miljöhänsyn i det här fallet. Vi måste se till våra egna säkerhetspolitiska intressen, och då handlar det exempelvis om att samarbeta med kommunen på Gotland för att veta hur de tänker om det skulle komma en förfrågan. Än så länge har vi ingen ansökan.

Vi måste vara säkra på att vi står på god rättslig grund och att vi har alla argument vad gäller miljö och klimat, inreklamationsregler, konkurrensregler, upphandlingsregler och annat. Det är så vi agerar. I själva verket är problemet att vi har Tyskland, Storbritannien och andra länder som vill köpa denna gas.

Därför skulle det nog fungera bättre med argument mot de länder som faktiskt kan påverka utfallet på rättslig grund och med rätten på sin sida. Ni kan lita på att den svenska regeringen kommer att se efter våra egna säkerhetspolitiska intressen. Vi kommer att agera i samarbete med alla andra involverade. Vi kan också tydliggöra vad vi tycker om energiunionens mål.

Anf. 17 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! När USA:s vicepresident var här sa han att den här gasledningen är "a bad deal for Europe". Det stämmer sannerligen. Detta är säkerhetspolitiskt dåligt.

Men Sverige kan agera. Sverige kan hänvisa till folkrättens stadgar. Den är central. I det här fallet bryter Ryssland mot stadgarna. Det pågår ett krig, och man har annekterat Krim. Man har gjort sig skyldig till hot och våldsverkan. Visst är det så att Sverige kan hävda detta. Det är klart att det inte är ett roligt budskap för Sveriges utrikesminister att leverera till Rysslands utrikesminister. Men Sverige behöver ta på sig ledartröjan och säga att det här inte stämmer överens.

Det är faktiskt så att det här är överställt. Visst finns det olika intressen. Ryssland och vissa debattörer vill ju hävda att det här är business as usual. Det talas om havsrätten. Men det här är enligt min uppfattning överställt, och en hel del experter har samma uppfattning. Jag tycker att det här räcker som grund till att agera för Sverige. De baltiska länderna har samma uppfattning. Vi behöver alltså agera. De agerar väldigt tydligt, och vi bör göra vad vi kan. Till att börja med kan vi se till att budskapet når fram att det inte är aktuellt för Gazprom att få låna Slite hamn. Det är ett budskap som kan skickas nu.

I dag har det framkommit i medierna att ansvarig handläggare på Näringsdepartementet säger att man vet att det kommer en ansökan nästa vecka. Det vill alltså till att utrikesministern vässar argumenten, tar till sig

det här med folkrätten och ser till att ha klart för sig att man kan säga nej till utlåning av Slite hamn.

Vi ska också stå upp för Ukraina och inte försämra deras möjligheter att förhandla. 2 procent av deras bnp kommer att gå förlorade om man inte har möjlighet att låta gasen gå igenom där.

Anf. 18 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Det blir mer och mer förvirrat. Återigen: Vi menar att vi måste ha en rättslig grund att stå på. Om vi ska kunna säga nej, som Mikael Oscarsson vill, måste vi vara helt tydliga med vilka lagrum som vi hänvisar till och vilken internationell eller nationell rätt som vi ska använda. Dessutom är det inte ens på vårt territorium. Hur kan vi då rent rättsligt agera? Det Mikael Oscarsson säger om den saken är fortfarande högst oklart och förvirrat. Jag tror att han måste gå tillbaka och prata med sina rådgivare.

Vi har ännu ingen ansökan. Vi vet inte hur det ser ut. Vi vet ännu inte exakt vilken sträckning man ska ha eller om man vill använda en hamn här eller där. Men vi kommer naturligtvis att ta ställning till detta. Och vi kommer naturligtvis att se efter våra säkerhetspolitiska intressen. Du kan vara helt övertygad om att vi kommer att titta på den frågan, Mikael Oscarsson.

Vi agerar med de baltiska länderna. Som sagt var vi samlade här förra veckan, och vi hade samma syn på detta. Vi tycker inte om det här projektet. Vi tycker att energiunionens mål borde gälla. Men vi inser också att vi har begränsade möjligheter, eftersom den här rörelsen inte går via våra territorier. Inte heller kan vi ingripa genom att använda havsrättskonventionen i det här fallet. Därför måste vi samarbeta. Vi måste också försöka få kommissionen att ingripa. Sedan kan vi påverka de länder som ska bli köpare av den här gasen, och det kanske vore ännu effektivare i det här läget. Men vi kommer att agera konsekvent och på rättslig grund.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2015/16:768 om ryskt kärnbränsle i svenska kärnkraftverk

Anf. 19 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Ärade ledamöter! Hans Wallmark har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att tydliggöra den svenska säkerhetspolitiska analysen över Vattenfalls avtal med Rosatom och om det är ett svenskt intresse att utgöra inkörsporten för försäljning av ryskt kärnbränsle i västdesignade kärnkraftsreaktorer.

Jag avser inte att vidta några åtgärder för att tydliggöra en säkerhetspolitisk analys över Vattenfalls affärsförbindelser.

Vattenfalls försörjning av kärnbränsle kan ses som ett exempel på hur diversifierad vår energiförsörjning är. Utöver Ryssland, som levererat bränsle till Sverige i 40 års tid, är även Kanada, Kazakstan, Australien och Namibia viktiga energileverantörer till Vattenfalls anläggningar.

Energimarknaden och dess aktörer styrs av lagar och förordningar. Staten pekar inte ut vilka leverantörer som enskilda bolag – inte heller de statligt ägda – ska använda sig av i sin energiproduktion. Några ändringar med en sådan innebörd i ägardirektiven till statligt ägda bolag är inte aktuella.

Anf. 20 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Fru utrikesminister! ”Vi har fått en ny säkerhetspolitisk situation i Europa. Konflikterna i Mellanöstern har kommit närmare våra gränser. Den ryska ledningen använder både vapen och den statliga propagandaapparaten för en revanschism med nya maktambitioner. Flera länder i Östeuropa känner sig starkt hotade. I Ukraina pågår krig och nu ser det ut att utvidgas åt söder. Sedan länge använder Putin också oljan och gasen i ett politiskt maktspel.

Vad gör vi? EU har, som alla vet, en relativt svag gemensam utrikespolitik men har ändå lyckats ena sig för omfattande sanktioner i protest mot Rysslands annektering av Krimhalvön i strid med internationella avtal och konventioner. I flera olika sammanhang har alla EU-länder dessutom gemensamt slagit fast att beroendet av energi från Ryssland ska minskas och att inga nya energiavtal ska ingås med Moskva.”

Herr talman! Det var rätt kloka ord. Det kan jag säga, för det är inte jag som har skrivit dem. Detta är direkt citerat ur en debattartikel i finsk press skriven av dåvarande Europaparlamentarikern Peter Eriksson, numera medlem av samma regering och kabinett som utrikesminister Margot Wallström. Jag tycker att det är klokt och insiktsfullt och hoppas naturligtvis att den linjen också är regeringens. Det är i ljuset av det man ska se den här diskussionen om ryskt kärnbränsle i Ringhals.

Utrikesministern framhåller i interpellationssvaret att hon inte tänker vidta några åtgärder för att tydliggöra den säkerhetspolitiska analysen av detta. Det är bara att beklaga. Jag tycker att det finns skäl att anlägga ett säkerhetspolitiskt perspektiv, eftersom det är en väsentlig skillnad mellan nu och då. Nu råder ett försämrat säkerhetsläge i Östersjöområdet. Vi ser det genom den illegala annekteringen av Krim, rysk trupp i östra Ukraina, incidenter och provokationer i Östersjön samt den fortsatta gradvisa upp rustningen på rysk sida. Vi har också svarat emot detta genom en försvarsuppgörelse och ett försvarsbeslut där vi tydligare markerar för en stark svensk försvarsförmåga här och nu.

Men det handlar också om den nya tidens hot. Vi är helt övertygade om att man bedriver hybridkrigföring och använder olika andra verktyg för att undergräva och bedriva kampanjer mot olika länder. Det är i ljuset av detta man ska se faran i beroendet av energileveranser från Ryssland.

Vad som nu är på väg att ske via Vattenfall och Ringhals är att man ska använda provbränsle från Ryssland för att det ska kunna licensieras. Därmed blir Sverige det första västliga europeiska land som detta prövas med. Detta blir också en språngbräda för Ryssland till att även kunna erbjuda den här typen av bränsle till andra länder.

Precis som i frågan om Nord Stream tycker jag att vi måste ställa oss frågan vad som är i Europas intresse. Är ökat beroende av ryska energileveranser till europeiska länder, alldeles oavsett om det är gas eller kärnbränsle, i vårt intresse? Svaret är nej. Det är inte i Europas intresse. Därför beklagar jag svaret från utrikesministern. Jag tycker att man borde göra en säkerhetspolitisk analys över detta, och jag hoppas att Peter Erikssons

kloka tankar som Europaparlamentariker kan få genomslag när han nu är medlem av samma regering som Margot Wallström.

Anf. 21 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Jag hade först och främst tänkt börja med att tacka Hans Wallmark för att vi alltid får ha dessa spännande och viktiga diskussioner om svensk utrikespolitik och säkerhetspolitiken i allmänhet. Vi lever i en sådan orolig värld, och det krävs att vi reder ut argumenten.

Vi har haft extra trevligt i dag för att vi har passat på att lyfta gamla oförrätter upp i ljuset och också gamla texter. Frågan om ryskt kärnbränsle i svenska kärnkraftverk finns i arkiven. Då är det så roligt att det var en fråga som ställdes av dåvarande ordföranden för försvarsutskottet Peter Hultqvist till min företrädare Carl Bildt för ungefär tre år sedan. Därför har jag besvarat frågan precis som Carl Bildt gjorde då. Nu har vi på något sätt gått hela varvet runt.

Huvudargumentet handlar om: Ska staten peka ut vilka leverantörer som enskilda bolag ska använda sig av i sin energiproduktion? Vad ska du då säga om Kazakstan eller något av de andra länderna som levererar? Ska staten gå in och reglera detta? Jag tror inte, Hans Wallmark, att du egentligen tycker det. Det måste vara en grundläggande princip att staten inte kan gå in och säga: De här får ni köpa av, och de här ska ni inte köpa av. Jag tror att vi då hamnar i ett moras. Det är därför som Carl Bildt svarade som han gjorde, och det är därför som jag upprepar samma svar i dag.

Vattenfall har sedan 2010 riksdagens uppdrag att på affärsmässigt sätt bedriva energiverksamhet så att bolaget är ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion. Det innebär att regeringen som ägare i vår styrning av Vattenfall inte ska vidta några åtgärder som strider mot uppdraget att Vattenfall ska agera affärsmässigt. Nu köper det bränsleelement från flera leverantörer. Att inte binda sig till en leverantör är väl också en grundläggande princip för att säkra bränsletillförseln.

Vattenfall har sedan flera år ett projekt för att utvärdera och verifiera framtida bränsleelement där man har flera leverantörer. Anser Hans Wallmark att staten ska gå in och tala om exakt från vilka leverantörer Vattenfall eller andra statliga bolag ska köpa produkter?

Anf. 22 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Utrikesministern har alldeles rätt i att hon återanvänder, recyclar, Carl Bildts tidigare svar med ett undantag, nämligen att hans sista stycke blev nr 2 i hennes svar. Det är där hon säger att man inte ska tydliggöra några säkerhetspolitiska analyser.

Herr talman! Låt oss kanske också lyssna på tidigare ledamoten Peter Hultqvists fråga till dåvarande utrikesministern Carl Bildt. "Vattenfall har slutit ett avtal med statliga Rosatom om prov av ryskt kärnbränsle i Ringhals 3. I ett pressmeddelande från Rosatom beskrivs avtalet som inkörsporten till försäljning av ryskt kärnbränsle till kärnkraftsreaktorer designade i västvärlden. Frågan är om det är ett svenskt nationellt intresse att medverka till detta mot bakgrund av att EU nu försöker minska sitt beroende av rysk energi.

Någon övergripande säkerhetsanalys som behandlar bland annat de säkerhetspolitiska aspekterna och lämpligheten i avtalet har ej genomförts från Regeringskansliets sida. I Ryssland kopplas utrikes- och säkerhetspolitik ofta samman med energipolitik. Rosatom är en del i detta arrangemang – – –.”

Den som läser min interpellation kan också upptäcka att spår finns inte av nötter men väl av nuvarande försvarsministerns fråga. Det är alldeles riktigt att det finns ett nu och ett då. Det jag ändå vill påpeka i förhållande till den diskussion som fördes mellan Carl Bildt och Peter Hultqvist 2012/13 är att vi nu har ett kraftigt försämrat säkerhetsläge. Det finns all anledning att med stor fermitet följa det som nu sker i vårt närområde med rysk trupp i Ukraina, ökad övningsverksamhet, denna typ av provokationer och i ljuset av att vi också har EU:s energiunion.

Det finns en stor klokhet i att vi inte ska göra oss i ytterligare grad beroende av ryska energileveranser, alldeles oavsett om det är gas eller kärnbränsle. Vi vet att Ryssland på olika sätt använder den typen av verktyg i sitt sätt att bedriva kampanjer och undergrävande verksamhet mot grannländer. Det handlar om propaganda, desinformation och cyberattacker. Vi har också sett att man tidigare har använt energileveranser bland annat som påtryckningsmedel för ett antal vintrar sedan gentemot till exempel Bulgarien. Det är vad som gör det hela så allvarligt.

Herr talman! Jag vill tacka utrikesministern för att hon återanvände den tidigare utrikesministerns svar. Jag vill tacka den nuvarande försvarsministern för att jag fick återanvända hans fråga till utrikesministern. Men jag till understryka det nya allvaret vi har i Europa med det kraftigt försämrade säkerhetsläget. Det är i ljuset av det vi borde se mer på de hot som olika former av hybridkrigföring utgör, inklusive energileveranser.

Det är därför jag tycker att vi ska hedra och hylla EU:s energiunion. Vi ska inte göra Europa mer beroende av ryska leveranser av gas och kärnbränslen.

Anf. 23 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Tack så mycket, Hans Wallmark! Det har hänt några andra saker också på sistone, nämligen att EU har beslutat om sanktioner gentemot Ryssland. Risken är att man blandar mål och medel och att man till slut också blandar äpplen och päron. Frågan är: Vilka medel vill man använda?

Vi har en energiunion med energipolitiska mål. Vi håller med varandra om vikten av detta. Vi har en sanktionsregim och en strategi gentemot Ryssland och hur vi ska hantera Ryssland inklusive alla de säkerhetspolitiska frågorna. Men är rätt väg att gå och rätt medel att låta staten gå in och avgöra för olika företag vilka leverantörer de ska använda sig av? Då tror jag att vi är farligt ute. Jag står gärna för det. Vi kan hålla på hur länge som helst och gå tillbaka till tidigare frågeställare och dem som har svarat på frågorna. Jag menar att vi måste hantera den situation vi har i dag.

Vi har en policy som måste vara alldeles klar och tydlig gentemot Ryssland inklusive sanktionerna och hålla fast vid dem och stå fast vid denna enighet bland EU-länderna. Vi måste stötta och hjälpa Ukraina. Vi behöver hjälpa dem att lyckas och hjälpa dem ekonomiskt. Vi behöver se till att de får en energipolitik som är en energipolitik för framtiden.

Vi behöver också en försvarspolitik och säkerhetspolitik som sätter oss i det bästa läget. Men vi ska inte använda statens ägardirektiv för att gå in och reglera i detalj hur inte ens ett statligt ägt företag ska ha det med sina leverantörer. Då tror jag att vi är på ett sluttande plan.

Anf. 24 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Tack, utrikesministern! Det som gör mig bekymrad är att tanken med det kärnbränsle som ska användas i Ringhals är att det blir licensierat och därmed en språngbräda ut på den västliga europeiska marknaden. Det är vad jag ser som den stora faran.

Det som är nyckeln är precis det som utrikesministern säger, nämligen den fortsatta sanktionspolitiken. Det är oerhört viktigt att vi har ett fortsatt tryck mot Ryssland just därför att den illegala annekteringen av Krim fortsätter, att man är inne med rysk trupp i Ukraina och att Minsköverenskommelserna inte på något sätt verkar respekteras och hållas.

Vi vet att det redan för några månader sedan var en diskussion i Europa huruvida man skulle lyfta sanktionerna. Nu är de kvar till januari nästa år. Jag hoppas att vi fortsatt har sanktionerna så länge ockupationen av Krim fortsätter.

Det jag är rädd för är att det med ett ökat beroende av rysk gas, ryskt kärnbränsle och ryska ekonomiska intressen fungerar lite grann som ett påtryckningsmedel mot länder. Man kan skruva av och skruva på, och skruva av och skruva på. Det gör mig genuint orolig. Det är i det ljuset jag tycker att man ska se EU:s energiunion.

Herr talman! Det är alldeles rätt att hela problemställningen i interpellationen ska sökas tillbaka till vilket förhållningssätt Europa ska ha visavi Ryssland. Jag hoppas att vi fortsatt står för en stark sanktionspolitik och inte undergräver den genom vare sig politiska beslut eller påtryckningsbeslut.

Sedan ska vi stå upp mot Ryssland på ett tydligt sätt. Vi ska markera att det man har gjort är fel och att det i grunden har ändrat den europeiska säkerhetsordningen. Det kräver diplomati, säkerhetspolitik och en stark svensk försvarsförmåga.

Anf. 25 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Om detta sista är vi eniga. Vi tillhör de länder som starkast driver på för att behålla sanktionsregimen gentemot Ryssland, att vara konsekventa och att hålla ihop EU. Men detta är fel verktyg. Man kan ju inte göra detta godtyckligt.

Man måste fortfarande följa folkrätten och ha en rättslig grund för att agera, antingen det nu är svensk lagstiftning eller internationell rätt, så att vi blir konsekventa och är en trovärdig handelspartner. Frågan är då hur man ska agera gentemot andra länder. Ska vi också när det gäller andra länder utfärda ägardirektiv eller specificera vilka leverantörer man får köpa från? Då är vi på ett sluttande plan och reglerar detaljer som staten inte ska lägga sig i. Jag trodde nog att Hans Wallmark, som jag utgår från har en mer tillåtande syn på marknadsekonomin, inte skulle tycka att detta är en särskilt bra option.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 26 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Mats Green har frågat mig om hur jag och regeringen avser att agera för att rädda kräftskivan och det svenska kräftfisket, dess företag och arbetstillfällen.

Det har under den senaste tiden tyvärr förekommit en hel del missförstånd och rykten gällande effekter för signalkräftan av reglerna i EU-förordningen om invasiva främmande arter.

Sedan den 3 augusti i år gäller EU-förordningens bestämmelser i samtliga medlemsstater för de 37 arter som finns med på den första listan över invasiva främmande arter av unionsbetydelse. Signalkräftan är en av arterna. Listan över invasiva främmande arter har tagits fram utifrån ett EU-perspektiv med syftet att gemensamma åtgärder inom EU ska genomföras för att minska riskerna för att arterna sprider sig inom och mellan länderna och därigenom hotar den biologiska mångfalden samt orsakar sociala och ekonomiska skador.

I Sverige och Finland har signalkräftan funnit i flera decennier och utgör i dag en viktig ekonomisk och kulturell resurs. Sverige har, tillsammans med Finland, varit aktivt under framtagandet av förordningen och drivit frågan att vi måste kunna säkerställa ett fortsatt nyttjande av denna resurs även om den listas.

Enligt EU-regelverket ska ett nationellt hanteringsprogram tas fram för att signalkräftan ska få hanteras genom fiske med mera. Detta steg innebär att vi nu ska utforma ett program för att hantera signalkräftan på ett sätt som är lämpligt för svenska förhållanden och där ett fortsatt fiske av signalkräfta är möjligt. Havs- och vattenmyndigheten har huvudansvaret för att ta fram ett sådant hanteringsprogram, och det utformas på myndighetsnivå där näringslivsintressen och miljöintressen samverkar för att på bästa sätt tillämpa förordningen.

Att sälja kokade eller frysta signalkräftor kommer fortsatt att vara tillåtet liksom transport av levande kräftor till anläggningar för kokning. EU-regelverket utesluter inte heller försäljning av levande kräftor under förutsättning att det sker på ett säkert sätt så att ytterligare spridning förhindras.

Jag vill därför försäkra Mats Green att vi även fortsättningsvis ska kunna avnjuta en svensk kräftskiva bestående av svenskfångade signalkräftor.

Anf. 27 MATS GREEN (M):

Herr talman! Bakgrunden till interpellationen är, som nämnt, det faktum att det den 3 augusti i år infördes ett nytt EU-direktiv, innebärande att det blir förbjudet att byta, odla, föda upp, transportera, använda, hålla och framför allt sälja 37 så kallade invasiva arter, bland annat signalkräfta. Konsekvenserna av detta blir helt orimliga och slår redan nu hårt både mot vår svenska kräftskiva och mot jobb och företag över hela Sverige, till exempel Carléns fisk i Habo i min valkrets, Jönköpings län, som till följd av detta har tvingats säga upp samtliga sina anställda. Man kan inte fortsätta behandla denna fråga med en nonchalant klackspark.

Direktivet må vara välmenande men slår fel i verkligheten. Huvudproblemet i det här fallet är dock främst svenska myndigheters återkommande övertolkningar av EU-direktiv. När Naturvårdsverket nyligen presenterade

det svenska genomförandet av direktivet stod det klart att en art som hamnar på EU:s dödslista, som signalkräftan, inte längre får säljas i Sverige. De får fortsätta säljas under 2016, men därefter är det stopp. Efter den 3 augusti 2017 blir det också förbjudet att sälja signalkräfter, slår Naturvårdsverket fast i sina direktiv, som man nu även publicerar på sin hemsida.

Klart är dock att man inte får plantera in nya signalkräfter i de vattendrag där dessa redan finns om dagens bestånd av någon anledning skulle slås ut. Då flodkräftan i princip slagits ut av kräftpesten är signalkräftan helt nödvändig om vi ska kunna ha något kräftfiske över huvud taget. Ska man plantera ut flodkräftor i signalkräftvatten krävs det att man först aktivt utrotar alla signalkräfter. Det skulle ta flera decennier per vattendrag, och det faller givetvis på sin egen orimlighet. Tilläggas kan att färre än 1 000 av Sveriges flera hundra tusen vattendrag är flodkräftvatten. I värsta fall kommer vi att få förlita oss på djupfrysta importerade kräftor från Kina eller Ryssland.

EU-kommissionens hantering lämnar allt övrigt att önska. Det är också ett faktum att den svenska regeringen varit både oengagerad och inaktiv i detta. Nu måste man agera, och det är denna uppmaning som är bakgrunden till min interpellation.

Jag vill tacka ministern för svaret. Dock saknar jag faktiskt svar på två väldigt avgörande frågor. För det första vill jag ha ett tydligt besked från ministern gällande Naturvårdsverkets direktiv i frågan, det vill säga att det från augusti 2017 är helt förbjudet att sälja svenska signalkräfter. Vad är det som gäller – är det Naturvårdsverkets direktiv som gäller, eller är det Sven-Erik Buchts motsatta besked till mig i dag som gäller?

För det andra förnekar ministern inte att man kommer att förbjuda inplantering av nya signalkräfter i de vattendrag och odlingar där det i dag bara finns signalkräfter. Ett sådant förbud är ingen obetydlig detalj utan innebär att man de facto långsamt stryper många av våra kräftföretag såväl som tillgången på svenska kräftor. Framför allt de två sista frågeställningarna skulle jag vilja ha besked om och svar på.

Anf. 28 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Sverige har med Finland väldigt hårt drivit att det ska komma undantag för de 37 invasiva främmande arterna. Vi har lyckats få de undantagen. Det har varit ett mycket hårt arbete från Sverige och Finland för att lyckas. Det innebär faktiskt att man i samma utsträckning som i dag ska kunna fortsätta fiska och konsumera signalkräfter. Det är ett resultat av de påtryckningar som Sverige och Finland har gjort i frågan.

Detta utesluter inte fortsatt fiske av signalkräfter, under förutsättning, givetvis, att det sker inom ramen för hanteringsprogram och de restriktioner som finns och som Sverige i stort sett redan har infört sedan tidigare. Vi har också ett åtgärdsprogram som gäller flodkräftan.

Att sälja kokta eller frysta signalkräfter kommer fortsättningsvis att vara tillåtet, liksom transport av levande kräftor till anläggningar för kokning.

Det är riktigt att EU-förordningen har förbjudit att odla och föda upp kräftorna i tillgängliga vatten. Det är riktigt. Men det har på många olika

sätt spridits oerhört mycket felaktig information i huvudsak av Moderaterna i medierna under sommaren. Det är olyckligt att man beskriver situationen på ett helt felaktigt sätt. Man har spridit osanningar.

Naturvårdsverket beskriver i allmänna ordalag vad som gäller för de 37 invasiva främmande arterna, men man säger också att det finns undantag för arter som är vanligt förekommande på nationell nivå och hänvisar till dokument som finns hos Havs- och vattenmyndigheten. Det är Havs- och vattenmyndigheten som hanterar frågorna, inte Naturvårdsverket, som ledamoten säger i talarstolen. Havs- och vattenmyndigheten hanterar dessa frågor.

Det har kommit mycket vilseledande information från framför allt moderater. Till och med framstående forskare i Sverige som forskar om kräftor säger att det är olyckligt att denna fråga beskrivs på ett sätt som inte stämmer. Lennart Edsman vid SLU har konstaterat detta i medierna.

Det är mycket olyckligt att det sprids osanningar och felaktiga uppgifter i medierna. Det får konsekvensen, precis som ledamoten säger, att företag börjar säga upp folk. Är det inte viktigare från moderat håll att vi diskuterar svenska utmaningar när det gäller fisket i stället för att sprida osanningar?

Anf. 29 MATS GREEN (M):

Herr talman! Jag noterar att statsrådet undviker att svara på mina frågor. Jag konstaterar också att man pratar om att den svenska regeringen har varit aktiv. Nej, det har den inte varit alls. Den har inte varit vare sig aktiv eller särskilt engagerad. Den finska regeringen har varit det, men den svenska regeringen med landsbygdsminister Sven-Erik Bucht har lyst med sin frånvaro.

Herr talman! Jag tycker också – om jag ska vara ärlig – att det är nonchalant att avfärda frågan när vi ändå ser vilka konkreta konsekvenser detta får för företag och arbetstillfällen i hela Sverige. Statsrådet påstår att framför allt Moderaterna kommer med lögnar. Det vi utgår från är de direktiv som det statliga Naturvårdsverket har utfärdat och kommunicerat såväl till näringsidkare som till allmänhet. Det är Naturvårdsverkets direktiv, som inte alls på något sätt är allmänt hållna utan är extremt specifika.

Av det första stycket framgår att ”efter den 3 augusti 2017 blir det förbjudet att även sälja dessa arter”. En av dessa arter som Naturvårdsverket räknar upp är signalkräftan.

Vad ska man tro på? Det är tydligen fråga om lögnar. Statliga myndigheter, där landsbygdsministern är en av de ytterst ansvariga, går ut med tydliga direktiv till näringsidkare och allmänhet att detta kommer att vara förbjudet. Ministern glider undan svaret. Jag vill ha ett tydligt besked. Är det Naturvårdsverkets direktiv som gäller eller inte? Hur tänker landsbygdsministern förfara i den frågan?

Företag utgår naturligtvis från de besked som de har fått från statliga myndigheter. Det här vill jag ha specifikt besvarat.

Landsbygdsministern har själv sagt att han vill förbjuda inplantering av signalkräftor i vattendrag där dessa redan finns. Det innebär de facto, herr talman, att man långsamt stryper flertalet svenska kräftföretag eftersom de inte kan plantera in nya signalkräftor. Vi vet bland annat att ett stort problem är kräftstöld. Kräfter stjäls. Om någon av dessa kräftsorter slås ut – även signalkräftan är ju känslig för kräftpest, om än inte så känslig

som flodkräftan – till exempel ett helt bestånd slås ut i ett vattendrag, får inte nya kräftor planteras in. Om signalkräftor ska aktivt dödas i 99 procent av alla vattendrag där endast de finns för att man sedan ska plantera in flodkräftor är det en process som kommer att ta minst flera decennier – mellan 20 och 40 år. Då kan inte den svenska regeringen bara sitta med armarna i kors och förneka detta.

Om inplantering av signalkräftor förbjuds i signalkräftvatten kommer det att få enorma konsekvenser. Stölder är ett stort problem. Det finns andra utmaningar. Varför kan inte nya signalkräftor planteras in i de vattendrag där dessa redan finns?

Jag vill dels höra ministerns kommentar om de företag som drabbas hårt, dels höra hur ministern tänker hantera Naturvårdsverkets direktiv, som inte på något sätt är övergripande och generellt utan extremt specifikt. Från och med den 3 augusti 2017 kommer försäljning av svenska signalkräftor att vara förbjuden. Jag vill ha besked från ministern om vad han tänker göra och vad som gäller.

Anf. 30 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det finns inga större förändringar som näringen drabbas av.

Ett flertal av de regelverk som finns i förordningen har Sverige infört för länge sedan på grund av att signalkräftan är en invasiv art och hotar flodkräftan.

Det blev ett utsättningsstopp för signalkräfta i nya vatten 1994. Åtgärdsprogram för bevarande av flodkräftan och flodkräftfisket infördes redan 1998. Det blev importstopp för levande kräftor från utlandet 2003. Möjlighet att bilda speciella skyddsområden för flodkräfta finns från 2005. Det är fyra av de fem kraven som finns i EU-förordningen som Sverige redan tidigare har uppfyllt. Det som är kvar att uppfylla är reglering av transport av levande signalkräfta, hur de försluts vid frakt så att de inte kommer i kontakt med andra vatten, och så vidare. I fortsättningen kan du frakta levande signalkräfta till kokeri.

Mats Green försöker göra ett nummer av att hela näringen är på väg att slås ut. Jag ska upplysa Mats Green om att när det gäller odling av signalkräfta finns fem registrerade företag. De odlar mindre än 300 kilo per år. Däremot fiskas yrkesmässigt 190 ton i de större sjöarna. Kommer det att kunna fortsätta? Det kommer inte att vara ett förbud. Totalt fiskas 600 ton signalkräftor. Man kommer att få fortsätta äta och transportera kräftor, men det finns ett regelverk för hur de får transporteras.

Återigen säger jag till Mats Green att det är Havs- och Vattenmyndigheten som hanterar dessa frågor. Jag har här tagit fram ett utdrag från Naturvårdsverkets webbplats, som Mats Green hänvisar till. Där ges en allmän beskrivning av de 37 främmande invasiva arterna. Sedan framgår följande: ”För de arter på listan som redan har stor spridning i landet finns inget krav på utrotning och för dessa gäller särskilda regler.” Sedan framgår att information, frågor och svar om de nya reglerna för de arter som finns lämnas på Havs- och vattenmyndighetens hemsida. Tydligt har inte Mats Green orkat ta fram den sidan.

På Havs- och vattenmyndighetens hemsida framgår följande:

”Får jag fiska signalkräfta? Ja, fisket på signalkräfta fortsätter på samma sätt som tidigare både för yrkesfiskare och fiskare med enskild rätt.”

”Får jag sälja och transportera levande signalkräftor? Ja, signalkräftan får säljas och transporteras levande.” Och så vidare och så vidare.

Jag har strukit under dessa frågor och svar. Jag ska lämna detta papper till Mats Green så att han får läsa den information som finns här. Tydligt har inte Mats Green och Moderaterna bemödat sig om att gå vidare, utan de hänvisar till Naturvårdsverkets hemsida, men de hänvisar inte till vad som står om de arter som är spridda i Sverige. Det finns särskilda regler och undantag. Det har de inte bemödat sig om att ta reda på, utan de sprider osanning runt om i Sverige.

Anf. 31 MATS GREEN (M):

Herr talman! Jag noterar att statsrådet fortfarande inte svarar på mina frågor. Han kommer med svar på frågor som ingen har ställt. Han hänvisar till att det i Sverige sedan lång tid tillbaka är förbjudet att plantera in nya signalkräftor i exempelvis flodkräftvatten. Ja, alla är väl överens om att man inte ska plantera in signalkräftor där det finns flodkräftor. Men att förbjuda inplantering av signalkräftor där det redan finns och endast finns signalkräftor är det vi diskuterar.

Återigen: Statsrådet glider på målet när han försöker stöka undan Naturvårdsverkets direktiv.

Jag hoppas att statsrådet har trappat upp sin aktivitet i förhållande till tidigare. Den finska regeringen har som sagt varit mycket aktiv medan den svenska regeringen och landsbygdsminister Bucht har lyst med sin frånvaro.

Hur tänker statsrådet hantera Naturvårdsverkets direktiv?

Jag kan läsa och dessutom förstå vad jag läser. Det är viktigt att hantera det direktiv som Naturvårdsverket har gått ut med till näringsidkare och allmänhet. Det är ändå det som våra företag riktar in sig på.

Så till den sista frågan, där statsrådet framför allt glider på svaret. Det gäller inplanteringen av nya signalkräftor. Vad kommer att ske om ett befintligt signalkräftbestånd skulle slås ut? Ska vi vänta 20, 30 eller 40 år tills vi kanske får ett flodkräftbestånd som går att fiska?

Jag vill ha ett tydligt och enkelt svar på denna fråga från den ansvarige ministern, herr talman.

Anf. 32 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det är djupt olyckligt att ett så stort parti som Moderaterna på olika sätt under sommaren har spridit helt felaktig information i frågan om signalkräftan. Informationen stämmer över huvud taget inte. Man hänvisar till en myndighets direktiv, men denna myndighet hänvisar på sin hemsida till Havs- och vattenmyndigheten, som reglerar detta. Det är dess ansvar att hantera detta. Det har jag sagt flera gånger från denna talarstol.

Man försöker ge en bild av att Sverige inte har agerat i frågan. Men vi har agerat gemensamt med Finland. Vi agerar många gånger tillsammans med de nordiska länderna i frågor där vi har en gemensam syn. Jag har också tagit initiativ till att vi ska agera gemensamt med Finland.

Men tydligen har Mats Green bättre information om regeringens arbete än vad jag har. Det är mycket märkligt. Det är dock typiskt att man beskriver saker och ting oriktigt och ger felaktig information. Jag vet inte om man är inspirerad av Putin eller Donald Trump när man för en sådan här osjyst debatt från moderat sida.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2015/16:711 om rymdturism i Sverige

Anf. 33 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Mathias Sundin har frågat mig om vilka åtgärder jag tänker vidta för att stärka rymdindustrin i Sverige.

Rymdforskning och rymdverksamhet är av strategisk betydelse för samhället. Samhället är beroende av rymdtekniken för till exempel navigation, logistik, exakt tid, väderprognoser, telekommunikation och miljö- och klimatövervakning.

Regeringens insatser för rymdindustrin sker i första hand via expertmyndigheten Rymdstyrelsen, som har till uppgift att bland annat främja svensk rymdrelaterad industri och dess innovations- och konkurrenskraft, stödja innovativ och högteknologisk förmåga hos företag inom den rymdrelaterade industrin och fördela statligt stöd till rymdtekniskt utvecklingsarbete. Det sker såväl nationellt som via den europeiska rymdorganisationen Esas olika program.

Svenska rymdföretag är framgångsrika internationellt. Som exempel kan nämnas att 58 procent av omsättningen för 2015 års samlade verksamhet kommer från konkurrensutsatta kommersiella affärer, vilket kan jämföras med den senast redovisade motsvarande siffran i Europa, som var 41 procent.

Rymdstyrelsen har i samband med de två senaste forskningspolitiska propositionerna fått permanenta anslagsökningar för rymdforskning och rymdverksamhet på totalt 120 miljoner kronor. Dessa ligger fast.

Sverige har tillsammans med övriga medlemsstater inom EU gjort stora investeringar under många år i uppbyggnaden av satellitnavigationsprogrammet Galileo och jordobservationssystemet Copernicus.

Marknadspotentialen för applikationer, nya tillämpningar, innovativa tjänster och produkter från företag, och därmed för samhällsnytta och ekonomisk tillväxt, bedöms som stor också i Sverige. Svenska företag har levererat teknik till satelliterna i både Copernicus- och Galileoprogrammen och till vår samlade förmåga att skjuta upp dessa i omloppsbanan.

Statliga Svenska rymdaktiebolaget bedriver en framgångsrik verksamhet på raketbasen Esrange med bland annat världens största civila markstation för att ta ned kommersiella satellitdata. Till detta finns starka rymdkluster, särskilt i Västsverige och Uppsala-Stockholm-regionen.

I december förra året invigde jag tillsammans med bland andra Esas generaldirektör en särskild svensk innovationsinkubator för rymdområdet, initierad i samverkan mellan Rymdstyrelsen, tre regionala innovationsinkubatorer och Esa.

För närvarande genomför också Utbildningsdepartementet en kunskapsinhämtning om förutsättningarna för att utveckla raketbasen Esrange till att kunna skjuta upp små satelliter i omloppsbanan.

Det är viktigt att Sverige värnar de gjorda investeringarna i kompetens, kunskap och infrastruktur, att vi stöder långsiktighetens särskilda betydelse för rymdverksamheten och maximalt utnyttjar de resurser som rymdverksamheten redan omfattar eller som är på väg att utvecklas.

Jag är förvissad om att vi ger ett gott stöd till svensk rymdindustri genom de insatser som görs såväl nationellt som i internationellt samarbete.

Anf. 34 MATHIAS SUNDIN (L):

Herr talman! Låt mig börja denna interpellationsdebatt 2004. Då genomfördes den första privatfinansierade bemannade rymdfärden. Det var på årsdagen 47 år efter att Sputnik sköts upp och mänskligheten nådde ut i rymden på detta sätt.

Det som hände 2004 var startskottet för den privata rymdindustrin, som vi har sett växa till kraftigt sedan dess. Man skulle, om ni ursäktar, kanske kunna likna det vid en trestegsraket. Det första steget håller på att ta slut, och det är dags för det andra steget att ta vid. Vi har sett en tillväxt som hela tiden tilltar.

Det var nog därför The Economist nyligen hade en specialrapport om den privata rymdindustrin och det som händer på detta område. Man skriver bland annat om investeringarna i privat rymdindustri. De motsvarade ungefär 20 miljarder svenska kronor förra året, vilket är mer än de senaste 15 åren tillsammans. Omsättningen för den globala rymdindustrin har nästan dubblats de senaste tio åren.

Detta drivs av många olika utvecklingar, framför allt kopplat till teknisk utveckling. Man gör både bättre och billigare saker. Inte minst gäller det satelliter, som blir mindre och dessutom bättre. Det vore spännande om sådana kunde skjutas upp från Sverige.

En annan utveckling som har skett nyligen och som inte har hunnit få genomslag än är att man har börjat landa raketer. Därmed kan man återanvända dessa raketer, vilket givetvis kommer att sänka kostnaderna avsevärt. Man kan ju tänka sig vad det skulle kosta att köpa en flygbiljett om det behövde byggas ett nytt flygplan varje gång en flygning skulle genomföras.

Tillgängligheten till rymden har ökat, och den kommer nog att öka kraftigt på många sätt. Precis som statsrådet säger i sitt svar ser vi att det redan nu påverkar en mängd olika områden.

Ett av dessa områden är bemannad rymdfart. Det kan vara kopplat till forskning, utveckling och testverksamhet. Vi är mycket stolta över Christer Fuglesang, som var uppe i rymden. Men det är nästan tio år sedan, och vi behöver accelerera den utvecklingen.

Som rubriken visar handlar min interpellation om rymdturism och den typen av bemannad rymdfart. Sverige har en jättemöjlighet att bli Europas kanske första och största rymdhamn för kommersiella rymdflygningar. Det kräver dock ett agerande från regeringen. Det kräver inte en massa pengar; det kräver inte miljoner eller miljarder i investeringar. Det kräver dock ett agerande.

Det här svaret innehåller en väldigt bra, bred genomgång av rymdindustrin. Tyvärr sägs dock inte ett enda ord om just rymdturismen och bemannad rymdfart, trots att statsrådet täcker in en mängd andra områden.

Så vad anser regeringen just vad gäller bemannad rymdfart och rymdturism? Vad gör regeringen där? Vilken strategi och vilket agerande finns på det området?

Anf. 35 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Tack, Mathias Sundin, för din uppföljande fråga! Jag förstod att det var skillnad på vad du ville veta och den faktiska frågan du ställde, eftersom rubriken inte riktigt hänger ihop med din fråga.

Jag ska försöka svara på frågan. Först vill jag säga att det faktiskt inte har inkommit några ansökningar till Rymdstyrelsen exempelvis när det gäller att få göra bemannade rymdresor från Sverige. Därför har vår expertmyndighet inte haft någon anledning att ta ställning i frågan.

Däremot är ju detta något som förekommer i andra länder. Flera europeiska länder och USA har börjat titta på och genomföra kommersiella försök. I Storbritannien har man gett ett uppdrag för att se vilka möjligheter som finns att utveckla detta, men man har ännu inte tagit några faktiska beslut.

Sverige är en ledande rymdnation och ska så fortsätta att vara. Jag tycker att det är viktigt att vi utvecklar vår rymdstrategi. För ett år sedan tog jag emot ett betänkande som sedan har varit ute på remiss, och vi håller nu på att bearbeta svaren. Inte heller där finns något jättestort tryck.

Även EU och Esa håller på att ta fram en rymdstrategi. Jag ska på ett möte om detta i december. Det är viktigt att sätta in Sverige i ett europeiskt sammanhang. Vi kraftsamlar där vi verkligen kan göra skillnad och gynna svensk rymdindustri, forskning och innovationsförmåga.

Några av dessa saker kommer vi att beröra i den kommande forskningspolitiska propositionen. Som jag sa i mitt svar har vi gett Jan Nygren i uppdrag att titta på möjligheterna att utveckla Esrange. Om vi ska göra ytterligare bedömningar av var vi ska kraftsamla bör vi göra detta i relation till helheten i Europa så att vi inte sprider våra gracer utan är ett konkurrenskraftigt land som man vill samarbeta med.

Vi har ett unikt geografiskt läge för rymdverksamhet, vilket Esrange är ett bra exempel på. När det gäller bemannade rymdfärder är regeringens initiala uppfattning att detta bör vara kommersiell verksamhet som bygger på kommersiella initiativ. Ännu har inga sådana initiativ tagits i Sverige. Vi behöver därför avvakta med detta, men kommer självklart att beakta och följa vad som sker i andra länder.

Anf. 36 MATHIAS SUNDIN (L):

Herr talman! Som statsrådet säger är Sverige väldigt väl förberett. Vi har en rymdlag på plats, som dock kanske måste uppdateras lite gällande bemannad rymdfart. Landet har lång erfarenhet av detta. Vad gäller just bemannad rymdfart och rymdturism har vi Spaceport Sweden, som förstås finns här i landet men som också har starka internationella kopplingar, inte minst till USA, som är det ledande rymdlandet.

Det som efterfrågas från branschen, som jag förstår det hela, är agerande från regeringen. Branschen efterfrågar en stark positiv signal vad gäller ett ansökningsförfarande – inte att man ska ge något förhandsbesked

om ett godkännande men att ansökningen kommer att hanteras på ett positivt sätt. Branschen efterfrågar att regeringen säger att den vill ha denna typ av industri och företag i Sverige – inte genom att gå in med en massa investeringar utan bara genom att regeringen säger att man kommer att vara behjälplig och se till att hantera eventuella hinder som uppkommer i lagstiftningen. Rymdlagen kanske måste uppdateras, och det kan finnas andra regelmässiga hinder. Man kan se över detta proaktivt men också vara beredd att snabbt hantera sådana problem när de uppstår.

Då skulle dessa företag vara intresserade. De har sagt att de är intresserade av Sverige, men de vill veta om Sverige är intresserat av dem. Då kan de lägga tid och pengar på skicka in en ansökan. Det finns goda förutsättningar regelmässigt och dessutom ett antal möjliga flygplatser – man flyger ju från vanliga flygplatser – där bland andra Skellefteå har klivit fram på senare tid. Det som behövs är en tillräckligt lång landnings- och startbana, som de har sagt att de eventuellt kommer att utveckla. De är intresserade, och det kan även andra kommuner vara, och vi har därför väldigt goda förutsättningar.

Om man ska komma in med en ansökan måste man också veta hur ansökan ska gå till. Det måste finnas ett ansökningsförfarande för företagen – vad ska de annars skicka in? Sverige har inget sådant. År 2014 lämnades ett förslag in till regeringen på hur det skulle kunna se ut. Detta kanske inte går att genomföra till punkt och pricka, men det kan vara en bra utgångspunkt. Regeringen måste i alla fall komma med någon sorts respons. Man måste fråga sig om detta är bra. Kommer vi att kunna använda detta ansökningsförfarande vidare, eller behöver det ändras på något sätt? Kanske kunde man ge en myndighet i uppdrag att ta fram ett sådant, så att dessa företag ser hur det går till att ansöka i Sverige och att Sveriges regering är positiv till att ha en sådan verksamhet i landet. I så fall är jag säker på att chansen att det kommer in ansökningar om bemannad rymdfart ökar avsevärt.

Som statsrådet säger är till exempel Storbritannien jätteheta på detta. De har väldigt aktivt visat att de agerar, genom konkurrens mellan olika städer i frågan om var en rymdhamn ska ligga. Man har tydligt sagt att man kommer att hantera de problem som uppstår och undanröja hinder för denna verksamhet.

Det jag tycker är positivt med detta är att vi inte hamnar i fällan att staten ska satsa på en bransch, pumpa in några miljarder och hoppas på att det ska bli bra. Sådana bedömningar ska vi passa oss för att göra. Men det här handlar om kärnuppgiften för en stat och för en regering och riksdag: att undanröja hinder för branscher som vill växa fram på egen kraft och med egna pengar. Med de enorma investeringarna och den ökade investeringstakten kan det även dra en hel del kapital till Sverige, vilket i sin tur skapar tillväxt, jobb, spetsforskning med mera.

Anf. 37 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Jag är glad att vi är överens om att staten inte ska gå in med miljardinvesteringar i detta. Det ska bära sig på egna kommersiella ben. Jag tror att det är viktigt att ha detta med sig, eftersom ingen formell ansökan från några sådana industrier eller företag inkommit. Det är fullt möjligt för dem att redan i dag göra en ansökan till Rymdstyrelsen för beaktande.

Självklart ska vi vara väl förberedda om en sådan kommer. Översyn av rymdlagen är något som ligger i betänkandet. Man ska dock komma ihåg att dessa frågor ofta drivs regionalt och att det är där dessa bolag gör sonderingar, snarare än gentemot regeringen. Man prövar då olika länder och regioner för att undersöka förutsättningarna, både rent faktiskt och hur ett eventuellt ekonomiskt stöd skulle kunna se ut. Därför är jag som sagt glad för att vi är överens om att sådana statsstöd inte ska utgå för en särskild bransch utan att detta måste ske på egna initiativ och med egen kommersiell kraft.

Jag vill återigen säga att det är viktigt att vi som land – om vi vill fortsätta att vara ett intressant samarbetsland – prioriterar och kraftsamlar. Detta är regeringens avsikt med behandlingen av betänkandet och även forskningspropositionen och Jan Nygrens uppdrag att se över hur vi bäst kan använda Erange, som är en unik plats. Detta ska också sättas in i ett europeiskt, strategiskt gemensamt arbete. Det här ska gynna den redan existerande industri vi har, som framför allt jobbar med det som kallas uppströmstjänster, det vill säga att teknikutveckla såväl satelliter som bärarketer som ska få dessa satelliter i omloppsbanan. Detta är viktigt för svensk industri och bidrar till tillväxt i Sverige men även till teknik- och kompetensutveckling och framstående forskning.

Det vi behöver bli lite duktigare på är att använda de tjänster som vi kan plocka ned från rymden och de stora satellitprogrammen och se vilken industri vi kan utveckla kopplat till det. Det är detta som vi har valt att prioritera.

Arbetet sköts inte bara från Utbildningsdepartementet utan i allra högsta grad från Näringsdepartementet. De frågor som regioner driver när det handlar om rymdturism och en eventuell ny rymdhamn är ofta kopplade till regional utveckling, turismutveckling och annat som det framför allt åligger Näringsdepartementet att föra en dialog om. Jag uppmanar verkligen till det.

Vårt fokus har legat på hur Sverige ska kunna utveckla rymdanvändandet när det gäller miljö, klimat, forskning, innovation, försvar och säkerhet men också på Sveriges deltagande i och användande av de europeiska rymdprogrammen.

Anf. 38 MATHIAS SUNDIN (L):

Herr talman! Som statsrådet sa i sitt inledande svar finns det ett antal framgångsrika svenska företag som bland annat bygger delar till satelliter. Men om man ser på rymdindustrin som helhet i Sverige har den inte haft den tillväxt som vi har sett internationellt de senaste åren utan ligger ungefär platt. Det tyder på att det finns en missad potential i Sverige.

Jag vill säga ett par saker om rymdturism. Finns det en uttalad vilja hos regeringen att företagen ska komma hit och verka här? Nu finns chansen att säga det. Vi kan spela upp det för dem så att de ser att regeringen är positiv till att sådana företag kommer hit, inte för att få statsstöd utan för att vi tycker att det är bra med denna typ av verksamhet och kommer att behandla den på ett positivt sätt.

När det gäller ansökningsförfarandet finns det inget sätt att söka på. De kan naturligtvis lämna in något papper och hoppas att det duger, men om staten via en myndighet har ett ansökningsförfarande för hur det ska gå till blir det mycket enklare. Det är ett tydligt sätt att i konkret handling visa att

de är varmt välkomna att söka, att det är detta som gäller och att det är detta vi vill veta i ett ansökningsförfarande.

Tänker regeringen ta tag i detta, Helene Hellmark Knutsson? Ni har fått ett förslag på hur det skulle kunna se ut. Tänker ni använda det eller något annat för att ta fram ett ansökningsförfarande?

Jag tror att rymdindustrin är positiv för Sverige på många sätt, inte minst för varumärket Sverige – att vara stolt över att vara svensk och att vi ligger i absolut framkant inom en så intressant och spännande verksamhet. Det gäller jobb, tillväxt, forskning och alla sådana saker men också Sverige som varumärke, Sverige som land och vårt rykte internationellt.

Anf. 39 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Tack igen för en viktig och bra fråga!

Jag hoppas verkligen att det har framgått med all tydlighet att det är en viktig fråga för regeringen hur vi utvecklar vår rymdstrategi och rymdverksamhet kopplat till industrin men också till de stora samhällsutmaningarna.

Som jag sa har vår traditionella rymdindustri varit väldigt fokuserad på den tekniska utvecklingen inom uppströmstjänster, alltså att skjuta upp satelliter eller bidra till bäraketsutveckling. Det har varit bra, och det ska vi fortsätta med. Jag ser dock att det finns en potential för ökad tillväxt.

Mitt fokus har legat på hur vi kan utveckla de tjänster som kommer från rymden, det vill säga de så kallade nedströmstjänsterna, och från satelliterna, där jag inte tycker att vi har varit lika framåt. Det kommer att beröra många, och det gäller både myndigheter och privata företag, som får möjlighet att utveckla detta. Det är också en av de stora, bärande delarna inom Espace. Detta är det fokus vi har framöver för att utveckla svensk rymdindustri och rymdforskning.

Som jag sa finns redan en möjlighet att komma in med en ansökan i dag, men vi har inte fått någon sådan från någon aktör. Intresset för eller önskemålen om detta från den traditionella rymdindustrin har varit väldigt begränsade. Däremot drivs denna fråga från vissa regiondelar i Sverige, och det ska vi naturligtvis beakta. Men det är framför allt en fråga för Näringsdepartementet och regional utveckling.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2015/16:760 om studiemedel till körkort

Anf. 40 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Jan Ericson har frågat mig om orsaken till att frågan om att införa möjlighet att erhålla studielån till körkort har dragit ut på tiden samt när ett konkret förslag om studiemedel för körkort uppskattningsvis kan presenteras för riksdagen. Jan Ericson har även frågat mig om jag kan garantera att vallöftet kommer att infrias under mandatperioden.

Bristande ekonomi kan i många fall vara en anledning till att inte ta körkort. Genom innehav av B-körkort kan etablering på arbetsmarknaden underlättas och påskyndas. Det är därför viktigt att möjligheten att ta B-körkort inte enbart begränsas till dem som själva har råd. Det är dock

angeläget att försäkra sig om att eventuella åtgärder för att fler ska ha råd att ta B-körkort är träffsäkra och ger upphov till förväntade effekter. Sådana åtgärder får inte leda till onödiga kostnader, varken för enskilda eller för samhället.

Regeringen avser att utreda möjligheten till att ansöka om lån från CSN för körkortsutbildning i syfte att genomföra förslaget under mandatperioden.

Anf. 41 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag kan konstatera att dagens debatt kom väldigt lägligt med tanke på det som har hänt och beskeden den senaste tiden. Det är glädjande att regeringen äntligen har kommit till skott i denna fråga.

Men det är lite oklart vad regeringen egentligen lovar, Helene Hellmark Knutsson. Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt sa häromdagen att ni har tagit i hand på att man före nästa val ska kunna ta CSN-lån för att ta körkort. Statsrådet är lite mer försiktig i sitt svar, men det är något ni får reda ut internt, misstänker jag.

Frågan om studielån till körkorts kostnader har diskuterats under lång tid, och många har genom åren motionerat i frågan. Föregående år fanns det exempelvis ett tiotal moderata riksdagsmotioner om detta, däribland en från undertecknad. Tanken om studielån för körkort finns även med i en rapport från 2015 från en moderat arbetsgrupp som diskuterar politik för minskat utanförskap.

Jag kan meddela statsrådet att vi från moderat sida ser positivt på tanken att erbjuda studielån för körkort. Vi vill dock se hela förslaget i detalj innan vi tar definitiv ställning. Det finns ett antal frågetecken.

Herr talman! Jag tänkte bidra med några tankar för det fortsatta utredningsarbetet. I valrörelsens slutspurt 2014 lovade den blivande statsministern Stefan Löfven att införa studielån för körkort. Rättigheten skulle dock bara tillfalla de elever som gått ut gymnasiet med godkända betyg, detta som något slags morot för att slutföra gymnasiet. Det vore olyckligt om detta är regeringens linje även framöver.

Man kan i dag börja övningsköra redan vid 16 års ålder, och de flesta har med god marginal passerat sin 18-årsdag när de går ut gymnasiet. Det är naturligtvis betydligt bättre ur arbetsmarknadssynpunkt om man har sitt körkort klart redan när man går ut gymnasiet och då är redo att direkt söka jobb eller vidareutbildningar som kräver körkort.

Det är också ytterst tveksamt om det verkligen skulle bli en morot av någon betydelse för en gymnasieelev att få låna 20 000–25 000 till ett körkort. Moroten för att klara gymnasiet borde självklart vara helt andra saker, exempelvis att det gör det lättare att få ett arbete eller gör det möjligt att studera vidare på högskola.

Det är dessutom givetvis så att många av dem som inte klarar gymnasiet med godkända betyg, liksom många andra, också kan ha behov av stöd till körkort. Det är minst lika viktigt för dessa grupper att kunna ta arbeten som kräver körkort. Det vore inte orimligt att ha samma åldersgräns och regelverk för studielån till körkort som för andra studiemedel och att låta regelverket vara lika för alla. Då skulle dessa studielån för körkort exempelvis kunna bidra till minskat utanförskap bland lågutbildade unga och utrikes födda, två grupper som vi ofta talar om i dessa sammanhang.

Studielån borde dessutom kunna erbjudas för alla typer av körkort, även för tunga fordon, buss, taxi med mera. Det är utbildningar som är klart jämförbara med andra kortare yrkesutbildningar som i dag ger rätt till studiestöd. Studielån för dessa körkortsutbildningar skulle kunna hjälpa många att få jobb och förse arbetsmarknaden med efterfrågad kompetens.

I dag ger Arbetsförmedlingen emellanåt bidrag till körkort om man ser att det kommer att leda till jobb. Detta uppfattas som mycket orättvist för alla andra, som bekostat sina körkort själva. Om alla typer av körkort gav rätt till studielån skulle alla behandlas lika, och Arbetsförmedlingen kunde då använda dessa pengar till annat.

Det är också viktigt, som statsrådet påpekar, att regelverket utformas på ett sätt som motverkar missbruk. Kanske behövs en beloppsgräns som gör att inte hela kostnaden täcks av lånet. Det skulle motverka att kostnaderna för körkortstagning stiger som en följd av reformen. Kanske borde också studielånet utbetalas i delbelopp efter hand som utbildningen fullföljs. Det här är viktiga saker som jag tycker att man ska fundera över under det fortsatta arbetet.

Anf. 42 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Tack, Jan Ericson, för ditt inlägg och dina medskick! Jag tänkte att jag skulle kommentera en del av de här sakerna.

Först vill jag bara säga att jag är glad att vi har en samsyn när det gäller att detta är en viktig åtgärd för att se till att ungdomar kan komma i arbete. När vi tillträdde makten hade Sverige en rekordhög ungdomsarbetslöshet, som nu är den lägsta på 13 år. Det är fantastiskt bra, men målet måste naturligtvis vara att alla ungdomar kan gå vidare antingen till studier eller till arbete efter fullföljt gymnasium.

Det efterfrågas för flera arbeten att man har körkort. Det är fakta, och det är någonting som också har förts fram av näringslivets organisationer och arbetsgivare. Det är därför frågan har väckts av oss. Vi har en samsyn med Vänsterpartiet om att frågan ska utredas för att vi ska hitta den bästa utformningen. I detta ligger också att vi ska föra en ansvarsfull ekonomisk politik, och därför blir jag lite orolig när riksdagsledamoten talar om att det är minimala kostnader. Hur det hela ska se ut beror ju helt på målgrupp och utformning.

Det finns också några marknadspåverkande saker som kan uppkomma. Om detta skulle vara en generell rättighet för alla och om man kan få statliga lån finns också risken för att kostnaderna skulle öka mycket och att branschen skulle passa på att ta ut en högre kostnad än vad som är legitimt.

Det finns också en risk att detta inte leder till den sociala utjämning som jag uppfattar att också Jan Ericson vill ha. Lån är fortfarande någonting som avskräcker hushåll och människor med lägre inkomster mer än dem med högre inkomster. Det ser vi när det gäller de vanliga studielånen.

Trots allt är det detta vi har sagt att vi nu ska utreda och titta på. Det är viktigt att göra en grundläggande utredning av hur det här ska göras för att det ska bli så bra som möjligt. Syftet är vi helt överens om: Detta ska stärka ungdomars möjlighet att komma i arbete, och det ska minska klasskillnaderna i fråga om att kunna ta körkort. Men omfattningen och utformning måste som sagt nog utredas så att vi inte får marknadssnedvridning eller inte når syftet med hela reformen.

Min målpunkt är absolut att vi ska kunna ha förslaget klart innan mandatperioden är slut.

Anf. 43 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Som vanligt kommer vi in på frågan om ungdomsarbetslösheten. Det tycker jag är intressant. Det blir lite konstigt när regeringen tar åt sig äran av att ungdomsarbetslösheten har sjunkit de senaste åren. Det beror nämligen inte så mycket på att de här ungdomarna alltid har fått jobb, utan det beror helt enkelt på att de har blivit äldre. De är inte längre arbetslösa unga, utan nu är de i stället arbetslösa vuxna och har gått över i den statistiken. Det här beror helt och hållet på demografin. Under de år som Alliansen styrde var ungdomskullarna väldigt stora, och nu har de krympt kraftigt. Skolor som tidigare hade kanske fem parallellklasser har i dag en klass i varje årskurs. Det visar vilken enorm förändring i demografin det har varit när det gäller de unga. Det säger sig självt att när många arbetslösa unga i en viss ålder blir äldre och räknas som vuxna minskar också ungdomsarbetslösheten. Det är helt och hållet en demografisk fråga. Den totala arbetslösheten i Sverige har minskat ganska lite under de år som statsrådet talar om.

När det gäller frågan om studielån för körkort är vi dock hyfsat överens. Jag står absolut upp för tankarna om att vi måste ta ansvar för statsfinanserna och att vi måste motverka missbruk. Det var därför jag var inne lite grann på dessa frågor; man måste vara noga när man utformar ett sådant här system så att det inte leder till stigande kostnader för att ta körkort, till exempel.

Däremot delar jag inte statsrådets funderingar på att det här inte skulle verka utjämnande. Jag var ansvarig för studiemedelsfrågor i utbildningsutskottet för Moderaterna under förra mandatperioden. En sak var vi väldigt överens om, nämligen att studiemedlen har en kraftig utjämnande effekt i alla andra sammanhang. Det vore konstigt om de inte skulle ha det när det gäller att ta körkort. Om man har en svag ekonomi är det självklart lättare att ta körkort om man får möjlighet att låna av staten. Det är en rättighet som alla får oavsett ekonomisk standard, och dessutom till de förmånliga räntevillkor som gäller i dag. Jag är helt övertygad om att detta kan ge möjlighet att ta körkort för många som annars kanske inte skulle ha prioriterat det. Då får vi också fler som kommer i arbete.

Man kan konstatera att det är vi politiker som delvis har bidragit till att det har blivit så dyrt att ta körkort. Vi har lagt till nya moment, nya avgifter och nya kostnader på körkortstagning i stort sett hela tiden, och vi har ofta gjort det i politisk enighet. Det har gjort att körkortet bara blir dyrare och dyrare. Delvis har det varit befogat av trafiksäkerhetsskäl och så vidare, men ibland kan man också tycka att vi har gjort systemet lite väl byråkratiskt och dyrt. Då tycker jag att vi också kan bjuda till och göra det möjligt att klara av kostnaderna genom att införa studielån för körkort.

Jag välkomnar att diskussionen fortsätter, och jag hoppas att statsrådet tar med sig en del av de här tankarna i det fortsatta arbetet.

Anf. 44 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Tack, Jan Ericson, för medskicken! När det gäller ungdomsarbetslösheten sa ni inför valet att när vi tar bort de generella skattelättnader som ni hade skulle den mer eller mindre fördubblas. Det gjorde

den inte. Det har tvärtom visat sig att de åtgärder som vi vidtar har lett till en sänkt ungdomsarbetslöshet. Det är självklart att generationers storlekar varierar, men vi räknar ungdomsarbetslöshet i procent. Det handlar alltså om en andel av gruppen oavsett hur stor den är. Det är dessa två siffror vi jämför, och inte det faktiska antalet. Då har ungdomsarbetslösheten sjunkit och är den lägsta på 13 år.

Det behövs som sagt en ordentlig utredning för att hitta utformningen på det här. Jag hoppas verkligen att det är som riksdagsledamoten säger och att detta får socialt utjämnande effekter. Det är mycket riktigt så att studiestödet i sin helhet har lett till att fler ur arbetarklassen har sökt sig vidare till exempelvis högre utbildning. Men den sociala snedrekryteringen består, och under de senaste tio åren har inte andelen från socialt och ekonomiskt mer utsatta grupper till vidareutbildning ökat. Det är alltså inte hela sanningen.

Jag tycker att det är viktigt att vi både utformar detta på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt och ser till att det får rätt effekter: Det ska öka möjligheten att få ett jobb för unga människor, och det ska leda till att skillnader utjämnas. Jag välkomnar att ni verkligen ser behovet av en ordentlig utredning och att det inte blir någon snabb och ogenomtänkt reform. Vi behöver både värna statens finanser och se till att utformningen gör att vi uppnår målet med en sådan här reform.

Anf. 45 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Jag glömde kommentera vad det här kan tänkas kosta. Jag skrev om minimala kostnader. Vi talar alltså om lån i sammanhanget; vi talar inte om några bidrag. Vi vet att statens upplåning i dag är billig, vilket gör att kostnaderna bör vara väldigt små. Den kostnad man brukar tala om är de eventuella förluster man gör när folk inte betalar tillbaka sina lån. Men om man har en begränsad återbetalningstid har man betydligt bättre kontroll än när det gäller de andra studiemedlen, som ju betalas av i princip under hela livet. Där är det betydligt större risk för förluster. Kostnaderna för detta borde alltså vara minimala.

Jag är glad att statsrådet trycker så mycket på att ta ansvar för statens finanser. Jag sitter i finansutskottet, och jag är snarare ganska bekymrad över att Sverige i dag lånar pengar – ganska mycket pengar – mitt i en högkonjunktur och att statskulden ökar i en högkonjunktur, vilket den inte brukar göra. Det är bra om statsrådet tar med sig detta tankesätt även i andra politiska frågor framöver. Det skulle vara välkommet.

Jag kan inte riktigt släppa det här med ungdomsarbetslösheten. Statsrådet talar om alla åtgärder som regeringen har vidtagit för att minska ungdomsarbetslösheten. Jag känner inte till någon sådan åtgärd över huvud taget som har trätt i kraft under den här perioden och som kan ha haft någon som helst betydelse för ungdomsarbetslösheten. Statsrådet får gärna upplysa mig om det i slutanförendet.

Det enda jag vet att man har gjort är att man har gjort det dyrare att anställa ungdomar. Det har gjort att en del arbetsgivare har tvekat att till exempel ta in sommarjobbare. Om man hade behållit nedsättningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar hade kanske ännu fler kunnat komma i arbete nu när konjunkturen är ganska stark. Jag är alltså inte säker på att man kan slå sig för bröstet och säga att det inte hade någon effekt alls att

höja arbetsgivaravgiften för unga. Det har faktiskt gjort det mycket dyrare att anställa unga tyvärr.

Jag konstaterar att alla från höger till vänster uttrycker sig positivt om det här förslaget. Läger ni fram ett bra förslag kommer ni säkert att få ett brett stöd i riksdagens kammare.

Anf. 46 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Vi kan diskutera, men fakta är ändå att vi fick ta över ett underskott på nästan 70 miljarder. När ni tillträdde åtta år tidigare var det ett överskott på lika mycket. Vi har jobbat med att kunna göra reformer även med ett svårt budgetläge som vi fick ärva efter era 140 miljarder i skattesänkningar.

Ekonomerna var som sagt överens om att den där typen av generella skattelättnader inte var tillräckligt träffsäkra, och det var därför ungdomsarbetslösheten steg under er tid. I stället krävs det individuella åtgärder för att ungdomar ska kunna komma i arbete. Vi investerar i bland annat ett stort kunskapslyft eftersom det nu visar sig att de som står längst ifrån arbetsmarknaden ofta saknar gymnasieutbildning. Det är ett exempel.

Sedan gäller det att villkoren för ett CSN-lån för körkort är attraktiva för att träffa den grupp som i dag avstår från att ta körkort av ekonomiska skäl, och de behöver vara rimliga. Det är det som kommer att avgöra hur kostnaden ser ut för hela den här reformen.

Tack vare ett ansvarsfullt ekonomiskt budgetarbete från Magdalena Anderssons och regeringens sida ser vi nu att det finns ett utrymme för en sådan här reform. Den är viktig i den fortsatta kampen mot ungdomsarbetslösheten och därmed mycket viktig för det fortsatta samhällsbygget.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2015/16:748 om blåljuspersonalens möjlighet att göra sitt jobb

Anf. 47 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Mikael Oscarsson har önskat att jag förtydligar hur jag tänker göra för att förbättra skyddet för blåljuspersonalen, både för att förhindra att de skadas i sin yrkesutövning och så att de kan utöva sitt yrke utan fördröjning. Han har också bett mig förtydliga hur långt tillkännagivandet om helgavskiljning med fotboja som riksdagen har gett regeringen kommit i processen att bli lag.

På såväl större som mindre orter runt om i Sverige finns det bostadsområden som i allt större utsträckning har kommit att påverkas av brottslighet, social oro och otrygghet. För att stärka rättsväsendets förmåga att förebygga och bekämpa dessa brott kommer regeringen att vidta en rad åtgärder, vilket aviserades den 17 augusti. Bland annat ska en översyn genomföras för att utreda möjligheten att åstadkomma snabbare lagföring. Vidare ska en straffskärpning av skadegörelsebrotten övervägas. Därutöver kan det finnas ett behov av nya påföljdsinslag för unga lagöverträ-

dare. I Påföljdsutredningens betänkande *Nya påföljder* (SOU 2012:34) föreslås en ny påföljd som kallas ungdomsövervakning. Förslaget bereds för närvarande, och regeringen avser att återkomma i frågan.

Under sommaren presenterade statsministern ett långsiktigt reformprogram för att minska segregationen. En statlig delegation tillsätts som ska samverka med kommuner, civilsamhälle, myndigheter och forskare. Reformprogrammet kommer att sträcka sig mellan åren 2017 och 2025.

Regeringen har dessutom intensifierat det brottsförebyggande arbetet med en nationell satsning. Brottsförebyggande rådet (Brå) ska utveckla en nationell stöd- och samordningsfunktion för det brottsförebyggande arbetet. Brå har även fått i uppdrag att kartlägga åtgärder mot kriminalitet och för ökad trygghet i socialt utsatta områden och kommer att presentera sina resultat i november.

Detta är dock en komplex problematik som måste tas på allvar, och därför fortsätter mitt och regeringens arbete med denna fråga.

Anf. 48 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Den här interpellationen skrev jag i somras efter det förfärliga upplopp som vi hade i Uppsala den 16–17 juli. Bilar brann och gatsten kastades. Det var också en speciell händelse då en man larmade för att det var brand, och brandkåren skulle åka dit. Jag träffade brandchefen senare, och han sa att i normalfallet skulle det ha tagit fyra, kanske fem minuter att komma fram. Nu tog det 20 minuter, för man kunde inte åka fram till huset utan var tvungen att ha eskort av poliser med plastsköldar. Tragiskt nog blev konsekvensen att mannen som hade larmat dog.

Det föranledde mig att ställa de här frågorna. Hur gör vi egentligen med skyddet för blåljuspersonal? Hur gör vi med ungdomarna? Många av dem som utförde de här brotten var 16–17-åringar. I många fall finns känslan att det inte blir några konsekvenser. Jag tror att det måste bli konsekvenser. När man begår den här typen av kriminella handlingar måste det bli en konsekvens. Elektronisk fotboja är ett exempel på en sådan konsekvens.

Det har nu gått 18 månader sedan det här röstades igenom och fick majoritet i Sveriges riksdag, men fortfarande har vi tyvärr ingen lagstiftning på plats. Det skulle vara ett viktigt steg med helgavskiljning. På det viset kan det bli en påföljd, och i kombination med samhällstjänst kan det också skynda på processen.

När det gäller frågan om blåljuspersonal är min uppfattning att våld mot tjänsteman ska kunna leda till straff om minst sex månaders fängelse. I dag kan det bli så lite som bara böter. Vi borde också ändra så att fler yrkesgrupper, exempelvis inom räddningstjänst och hälso- och sjukvården, får ett starkare skydd mot angrepp. Våld mot alarmeringstjänstpersonal skulle kunna vara en ny brottsrubricering.

Straffen för brott som exempelvis stenkastning mot polis måste skärpas, och att hindra uttryckning måste naturligtvis kriminaliseras.

Det här är förslag som jag skulle vilja få respons på från ministern som är ansvarig för de här frågorna. Hur ser ministern på att det här med elektronisk fotboja som riksdagen har beställt fortfarande inte är levererat? Hur ser han på förslagen jag nämner om skärpta straff för brott mot blåljuspersonal? I svaret talas om flera nya utredningar som ska titta på det här, men det här är konkreta förslag som det skulle vara intressant att få en direkt respons på.

Anf. 49 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Låt mig för tydlighetens skull slå fast: Det är olagligt att ge sig på blåljuspersonal – ambulanspersonal, polis och brandkår – i Sverige. Det är olagligt att hindra utryckning och hjälpinsats i Sverige, och det är belagt med exakt de straff som den moderatledda regeringen stödd av Mikael Oscarsson ansåg att de här brotten ska ha. Det måste vara grunden. Vi kan inte låtsas som att det är tillåtet att kasta sten på polis i Sverige eller att alliansregeringen skulle ha accepterat det. Så är det inte.

Däremot finns det mer att göra på det här området, och regeringen har presenterat ett brett paket med skarpare lagstiftning, snabbare lagföring och bättre skydd. Det gäller även för personalen inom hälso- och sjukvården och inom räddningstjänsten.

Jag måste också säga att en viktig del är det förebyggande arbetet som man med stor framgång har gjort vid en del räddningstjänster i Sverige. Man har lyckats minska både antalet bränder och antalet incidenter för den tjänstgörande personalen.

Det är alltså två vägar att vandra, två ben att stå på – att undanröja orsaker och jobba förebyggande och att sedan slå till stenhårt mot dem som inte förstår hur lagstiftningen fungerar och hur man ska bete sig.

Anf. 50 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Det vi har i dag räcker inte till. Jag har nära kontakt med ett antal poliser i Uppsala. De upplever att det blir någon sorts svängdörrsmentalitet, att det tyvärr inte blir några påföljder för de här 16- och 17-åringarna. Till exempel greps en 17-åring som hade en bomb i sin hand. Han togs till polisstationen i Uppsala. Men föräldrarna ville inte komma dit, ingen från socialtjänsten ville komma dit och det fanns ingen tolk. Regelverket är då sådant att man var tvungen att släppa honom. I ett sådant läge måste man ha möjlighet att söka igenom hemmet och sätta personen i förvar. Det var ett exempel på hur regelverket fungerar.

Det skulle vara intressant att höra ministerns svar på om det är rimligt att 17-åringen, i det här fallet, släpps och att man inte kan göra husrannsakan och inte kan se till att personen hålls fängslad under tiden utredningen sker. Om utredningen inte kommer i gång på rätt sätt blir det nämligen i princip omöjligt att komma vidare och få en fällande dom.

Vi måste också diskutera de stora problem som polisen har i Sverige i dag. Den ena larmrapporten kommer efter den andra. I Uppsala finns det stora problem med bemanningen. Jag tror att polisreformen i sig var rätt tänkt. Tanken var att det skulle finnas fler poliser på lokalnivå. Tyvärr har det inte visat sig bli så, än så länge. Det är ett rejält misslyckande för ansvariga på chefsnivå inom polisen att det inte har kunnat genomföras.

Jag vill fråga ministern om vi är överens om att de stora problemen finns, exempelvis i Uppsala där man har jättestora problem med att klara den mest elementära utryckningsverksamheten.

Lönenivån är också under all kritik. Jag fick nyligen information om en polis i utryckningsverksamheten i Uppsala som har jobbat i åtta år och som fortfarande ligger kvar på en lönenivå på 25 100 kronor per månad. Är det rimligt att vi har så låg betalning för ett många gånger farligt uppdrag?

Vad är det då för omtag som behövs? Är det inte dags, ministern, att ta ett omtag med fokus på kärnverksamheten så att det kan bli fler poliser i yttre tjänst och kan finnas en utryckningskapacitet som är tillräcklig? Om det inte finns är det möjligheten att utreda och därigenom också att komma vidare till fällande dom som blir lidande.

Måste man inte se sanningen i vitögat, att det här i och för sig var en bra idé men att den inte har blivit lyckad och att det krävs ett omtag? Jag har hört att ministern har varit inne på liknande tankar. Men det skulle vara intressant att få ett konkret besked. Är ministern beredd att göra de omtagen i polisreformen?

Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Mikael Oscarsson ställer, om jag räknar rätt, sex frågor som inte nämndes i interpellationen. Jag ska försöka besvara dem, trots den ordning som riksdagen har, alltså även om de inte har varit inskickade till regeringen i förväg.

Till att börja med ber Mikael Oscarsson mig att kommentera en enskild tjänsteutövning i Uppsala. Det är jag enligt regeringsformen förhindrad att göra. Man kan ifrågasätta om det faller på Mikael Oscarssons lott att kommentera eller överpröva enskilda åklagares beslut. Det faller i alla fall inte på min.

Sedan tar Mikael Oscarsson upp segregationen i utsatta områden. Då vill jag erinra om att Moderata samlingspartiet i dagarna har kommit med en rapport. Man har tittat på perioden fram till 2014, från det att alliansregeringen tillträdde till dess den lämnade makten. Rapporten visar att segregationen, klyftorna och utanförskapet i Sverige ökade under er tid vid makten, Mikael Oscarsson. Det innebär såklart en påfrestning på polisorganisationen, som får bära ansvaret för alliansregeringens misslyckande med jobben, skolan och jämlikheten.

Sedan tar Mikael Oscarsson upp lönen för en enskild polis. Den svenska modellen är konstruerad på det sättet att löner sätts i förhandlingar mellan arbetstagare och arbetsgivare. Men låt mig försiktigt påpeka att vi hade en moderatledd regering med Kristdemokraterna i regeringsställning under samtliga åtta år som den polis som Mikael Oscarsson refererar till och som han tycker har alldeles för låg lön har arbetat. Om Mikael Oscarsson var missnöjd med den lönenivå som då fanns hade han i så fall all möjlighet att påverka det. Jag hade inte det. Jag var nämligen i opposition här i riksdagen.

När det gäller reformen har vi enligt min mening inte sett tillräckliga resultat av den stora polisomorganisation som har gjorts. Vi har varit eniga i den här kammaren om att den ska göras. Vi har varit eniga om direktiven. Och vi har varit eniga om sättet på vilket den ska genomföras.

Jag tycker inte att vi har fått de resultat vi har rätt att kräva. Det finns positiva exempel. I Botkyrka har man mer än fördubblat polisinsatsen i ett socialt utsatt område. Och det ska byggas en polisstation i Rinkeby med plats för över 200 polisanställda. Det finns också ett antal andra positiva exempel. Men vi har fortfarande inte fått ut tillräckligt många poliser närmare medborgarna, där det behövs som mest.

Jag är väldigt tydlig med att om så inte blir fallet kommer vi att vara tvungna att vidta åtgärder. Vi sviker nämligen inte målet med reformen – fler poliser närmare medborgarna, där de behövs som bäst.

Anf. 52 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Ministern gillar inte att jag tar ett konkret exempel. Jag tycker att det är viktigt att se verkligheten som den är. Och det är viktigt att kunna ta ett exempel, som inte är det enda, på att det nuvarande regelverket inte fungerar. Man får, i det här fallet, släppa en 17-åring som har ertappats med en bomb. Det tycker jag är orimligt. Det är högst relevant att ta upp det här som ett viktigt problem.

Det är också viktigt att komma ifrån att det alltid ska vara någon annans fel, att det är den borgerliga regeringens fel. Vi måste se hur det ligger till nu. Det är likadant med Dan Eliasson. Han skyller på politikerna. Och jag har hört att ministern förut har skyllt på att problemen i mångt och mycket skulle bero på gränskontrollerna. Det är säkert en delförklaring. Men vi kan inte vara nöjda med det läge vi har.

Polisen fungerar inte. Det kommer larm från Uppsala och från Östergötland om att polisområde efter polisområde har svårt med den grundläggande kärnverksamheten. Då måste man vara lyhörd och se till att inte bara titta på det eller göra någon utredning. Vi vet ganska väl vad det är som inte fungerar. Det finns väldigt lite incitament för att få den grundläggande kärnverksamheten att fungera. Det måste ändras på det. Man måste lyssna på larmrapporterna. Christer Nordström i Uppsala, till exempel, har varit polis i 47 år. Han upplever att det aldrig har varit en så svår situation för poliser som det är nu. Det är mycket som inte fungerar.

Det är regeringen och Ygeman som minister som bär ansvaret och som måste agera.

Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Ja, jag är minister. Jag är ansvarig. Och jag agerar. Men polisorganisationen är inte behjälpt av besvärjelser från Mikael Oscarsson. Man är behjälpt av att vi konkret reder ut vad som har blivit bra och vad som har blivit dåligt.

Snart kommer den första i den serie av utvärderingar som Statskontoret har fått i uppdrag att göra. Om det finns behov av det kommer vi naturligtvis att vidta åtgärder utifrån den kritiken.

Jag har också varit tydlig med att om det finns problem med det sätt som omorganisationen har implementerats på är jag beredd att vidta åtgärder. Mitt mål är inte att ha världens finaste omorganisation, utan mitt mål är tryggare medborgare och lägre brottslighet. Detta bör vara även riksdagens fokus i det arbetet.

Herr talman! Sedan säger Mikael Oscarsson att jag inte gillar att svara på frågor om enskilda fall. Nej, så är det inte. Mikael Oscarsson har i riksdagen varit med om att med ett mellanliggande val besluta om en grundlag som förhindrar regeringen att kommentera enskild myndighetsutövning. Vill Mikael Oscarsson ändra på det får han föreslå att grundlagen ändras. Då kan jag kanske kommentera enskilda fall utan att röna kritik från KU för det.

Åter till kärnfrågan: Det finns fler polisanställda nu än det någonsin har funnits. Vi satsar mer ekonomiska resurser på polisen än vad vi någonsin har gjort. Nu måste fokus vara på att få ut maximal effekt av de resurser som har satsats på polisen. Behövs det korrigeringar i reformen är vi bereda att göra det.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2015/16:751 om personalpolitiken inom polisen

Anf. 54 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Alexandra Anstrell har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra personalpolitiken inom polisen för att försäkra att poliskåren inte krymper ytterligare.

Det är Polismyndighetens ansvar att säkerställa kompetensförsörjningen för polisverksamheten och besluta hur enskilda polisområden ska organiseras och resurssättas. När det gäller frågan om poliser som lämnat myndigheten under det senaste halvåret kan jag konstatera att personalomsättningen bland poliser fortfarande är låg i jämförelse med genomsnittet för svensk statsförvaltning. Samtidigt är det av stor vikt att Polismyndigheten är en arbetsplats dit människor söker sig och vill stanna. Det är därför angeläget att Polismyndigheten agerar på utvecklingen av personalomsättningen inom myndigheten om det finns signaler om missnöje.

Svensk polis har genomgått en av de mest omfattande organisationsförändringarna inom staten på många år. En av de viktigaste utgångspunkterna i denna ombildning är att stärka den lokala närvaron och tillgängligheten i hela landet. Lokalpolisområden med större mandat och mer resurser är därför kärnan i den nya Polismyndigheten. Ett aktivt arbete med kompetensförsörjning som bygger på verksamhetens behov är naturligtvis viktigt för en sådan riktning.

Statskontoret har fått regeringens uppdrag att följa upp ombildningen av polisen. En första delredovisning av uppdraget ska lämnas senast den 1 oktober 2016 till regeringen. Jag fortsätter att noga följa arbetet för att säkerställa att intentionerna med reformen infrias.

Anf. 55 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Ärade ledamöter! Tack, Anders Ygeman, för svaret!

Polisens regleringsbrev är tydligt. Brottsligheten ska minska och människors trygghet ska öka. Ändå är det inte så Sverige ser ut i dag.

Polisens brottsuppläkning sjunker dramatiskt. Siffror för 2015 visar att det är den sämsta uppläkningen på 16 år.

Herr talman! Statsrådet Ygeman har i sitt svar anfört att svensk polis har genomgått den mest omfattande organisationsförändringen inom staten på många år.

En av de viktigaste utgångspunkterna i denna ombildning är att stärka den lokala närvaron och öka tillgängligheten i hela landet. Lokalpolisområdena ska få större mandat och mer resurser. Ändå får de inte ens själva anställa, utan det sköts centralt.

En nyutexaminerad polis kan få tjänsteställe 40 mil från hemlänet trots att det finns vakanta tjänster på hemorten. En polis från en ort får inte byta till en tjänst på en annan ort med argumentet att det då blir för få kvar på ursprungsstället.

Att flytta runt personer som bricker i spelet Stratego funkar sällan bra i verkligheten. Resultatet blir att poliser väljer att sluta, ta tjänstledigt eller annat. Polisförbundets medlemsundersökning visar att tre av fyra poliser funderar på att lämna polisyret och att var fjärde polis aktivt söker annat arbete.

I de organisationer som jag har arbetat i talar man ofta om att personalen är företagets viktigaste resurs – utan personal, ingen verkstad. Men då krävs det också att man tar hand om sin personal. Alla vet ju hur dyrt det är att rekrytera. Arbetsmiljön är viktig även för poliser, och sanningen att säga så har den ställts på sin spets.

Om poliskåren krymper i ena änden är det av yttersta vikt att vidta åtgärder för att kåren stabiliseras och därmed kan öka. Då krävs insatser av statsrådet Ygeman.

Herr talman! Jag har i svaret från statsrådet fått veta att han avser följa arbetet med omorganisationen och att han ska få en rapportering i oktober. Här tänker jag att det blir lite tokigt att det ska ske först i oktober när det står i regleringsbrevet att det ska göras löpande under året. Är det inte det som är avsikten med kontinuerlig uppföljning – att man kan ändra kurs eller vidta åtgärder om skutan inte går åt rätt håll?

Herr talman! Vi är definitivt på väg åt fel håll. Personalpolitiken för Sveriges poliser måste bli bättre nu. Vi har inte råd med att poliser slutar eller inte ens börjar på grund av det dåliga läget. Ytterst borde statsrådet känna ansvar och handla därefter.

(Applåder)

Anf. 56 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Man kan diskutera om oktober var ett väl satt datum för den första delen av Statskontorets utvärdering. Men det var det datum som den moderata justitieministern i den moderatledda regeringen satte när man tog initiativ till den polisreform som en enig riksdag ställde sig bakom. I motsats till Alexandra Anstrell har jag ingen anledning att rikta kritik mot den moderatledda regeringen på den punkten.

Sedan vill jag rätta en sak. Det är inte så att poliserna blir färre och färre, utan de blir fler och fler. Det har aldrig funnits fler polisanställda i Sverige än nu. Det har aldrig satsats mer resurser på polisen än nu.

Det stämmer att uppläkningsresultaten har sjunkit under en lång rad av år. Jag tror att det var bakgrunden till att den moderatledda regeringen tog

initiativ till den stora polisorganisationen. Man var helt enkelt missnöjd med de fallande resultatet som dessutom kom samtidigt som alliansregeringen tillförde stora ekonomiska resurser så att väldigt många poliser kunde nyanställas.

Den gamla organisationen höll helt enkelt inte måttet, menade alliansregeringen. Och det menade också en enhällig riksdag som ställde sig bakom reformen.

Det måste vara ur det perspektivet som vi ser på omorganisationen. Vi ska vara ödmjuka inför att det kan finnas saker som behöver rättas till eller justeras. Men grundtanken, att gå ifrån 21 småpåvedömen till en myndighet, var nog riktig. Det var ett klokt val för att man skulle få ut mer effektivitet ur polisen.

Sedan kan jag också vara kritisk till det som Alexandra Anstrell ger uttryck för när det gäller en något fyrkantig personalpolitik och en övertro på rutor, mönster och formulär när man har med människor att göra. Jag tror att man i utvärderingen av polisorganisationen ska lämna större utrymme för de lokala polisområdena att rekrytera och för personal att söka sig till de orter som de har rekryterats ifrån.

Det är alldeles självklart att den som söker en distansutbildning inom polisen för att han eller hon har en annan hemort inte ska behöva flytta 40 mil efter att ha genomgått utbildningen. Då hade ju han eller hon i stället ha kunnat flytta för att genomgå utbildningen. Där behöver nog polismyndigheten visa en högre grad av lyhördhet inför de enskilda poliskvinnornas och polismännens önskemål. På det sättet får man också en mer motiverad personal.

Det är just detta som vi efter Statskontorets utvärdering ska diskutera med polisedningen och också med er inom oppositionen. Vi var ju faktiskt eniga om att det här var rätt väg att gå för svensk polis. Nu har vi också ett gemensamt ansvar för att se till att man får ut de effekter som var syftet, nämligen fler poliser närmare medborgarna där de behövs som mest.

Anf. 57 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Jag tycker att det är lite märkligt att statsrådet Ygeman i sitt svar uttalar: ”Det är därför angeläget att Polismyndigheten agerar på utvecklingen av personalomsättningen inom myndigheten om det finns signaler om missnöje.” Om det finns missnöje – jag vet inte riktigt hur jag ska tolka det uttalandet, för det är för mig ganska uppenbart att det finns. Enligt vad jag erfarit från medier och medlemsundersökningar samt i kontakt med poliser finns det ett uppenbart missnöje.

Jag är glad att statsrådet Ygeman nu sa att också han tycker att det här är lite fyrkantigt. Jag hoppas verkligen att vi kan få se förbättringar på området. Annars verkar det som att regeringen har övergett ambitionen att ta itu med samhällsproblemen.

Vi moderater tar det här på allvar. Vi ser att vi står med stora utmaningar. Poliser säger sig upp sig på grund av att de inte längre känner att de klarar av sitt arbete. De har en yrkesstolthet och vill göra ett bra jobb. De brinner för sitt arbete och för att kunna göra skillnad. Det var därför de en gång valde att utbilda sig till polis. Vi moderater har i vårbudgeten satsningar på 2 000 nya poliser för ökad trygghet oavsett var i Sverige man befinner sig.

Herr talman! Därför måste jag fortsatt säga att jag är smått förvånad över statsrådets svar. Jag tycker inte att det är rimligt att passivt titta på när vi dag efter dag får larm om att polisen går på knä och att poliser blir utsatta för trakasserier, som vi talade om här innan, och inte får stöd i den egna organisationen. Det vi ser nu är inte acceptabelt.

Herr talman! Anders Ygeman har det yttersta ansvaret, precis som han har stått här och sagt i talarstolen i dag. Jag hoppas verkligen att han också kommer att agera utifrån det och inte låter poliskåren krympa.

Anf. 58 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Regeringen har agerat. Vi har satsat 250 miljoner kronor innevarande år. Vi har skärpt trygghetsarbetet inom Migrationsverkets område, som varit väldigt påfrestande för polisverksamheten, genom att tillföra 280 miljoner kronor. Vi har också vänt utvecklingen när det gäller antalet asylsökande och gått från 10 000 nya asylsökande i veckan i Sverige till 400–500. I det avseendet förmådde inte Moderaterna ta ansvar, utan man lovade stöd på onsdagen men drog tillbaka sitt stöd på torsdagen i ett läge där Sverige behövde ansvarstagande mer än någonsin annars.

Vi har genomfört ett antal olika trygghetspaket och skärpt lagstiftningen för att öka tryggheten i Sverige – bara den 1 juli i år trädde över 20 nya lagstiftningar i kraft. Och som jag sa i mitt tidigare anförande är det inte så att Polismyndigheten krymper. Polismyndigheten växer. Vi har aldrig haft fler polisanställda än vi har i dag. Under ett tidigare år hade vi visserligen ett trettiotal eller fyrtiotal fler poliser anställda än vad vi har i dag. Men antalet poliser ökar och minskar över året beroende på olika omständigheter. Snart kommer vi återigen att ha fler poliser än vi någonsin haft tidigare. Och det är fler poliser i dag än det var vid motsvarande tid förra året, inte färre. Jag tror att man ska vara väldigt försiktig med att använda en viss månadsstatistik för att ge uttryck för en egen politisk uppfattning.

Vi ska ha fler poliser i Sverige. Vi ska ha fler polisanställda i Sverige. Vi kommer inom kort, när vi lägger fram vår höstbudget, att ge besked om hur vi ser på behovet av resurstillskott inom svensk polis. Inom oppositionen sker det en auktion av polisplatser. Det började med 1 000 poliser. Nu är det 2 000. Centern vill ha 2 500. Kristdemokraterna vill ha 3 000. Den auktionen kommer att pågå ända fram till valdagen. Men oavsett resultatet löser den inte de problem som svensk polis står inför. Under hela alliansregeringens tid tillförde ni mer pengar – samtidigt som utredningsresultaten sjönk. Det måste till mer än bara ytterligare resurser. Annars är risken att vi slösar bort skattebetalarnas pengar.

Anf. 59 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Där är vi faktiskt verkligen överens, Anders Ygeman. Det måste mer till än bara ökade resurser. Det är precis det som jag efterfrågar. Hur kan man då stärka de poliser som vi har så att de inte väljer att sluta eller göra någonting annat? Personalpolitiken inom polisen måste förbättras. Är det så att en organisation inte klarar av det på egen hand tycker jag att det statsråd som är ytterst ansvarig måste ta det ansvaret och se till att organisationen når upp till det.

Vi har fått höra att svensk polis har genomgått den mest omfattande organisationsförändringen inom staten på många år. En omorganisation får inte ta så mycket kraft och tid som denna har gjort. Jag vet stora bolag runt

om i världen som gör omorganisationer som inte tar den här kraften och den här tiden. De är inte så utsatta som svensk polis är i dag. Sverige lämnas i ett otryggt läge.

Det är inte rimligt att det ser ut som det gör i dag i Sverige och att vi har färre poliser – visserligen beroende på när man mäter. Men då var då, nu är nu. Jag tror att detta ändå är en vanlig uppfattning. Tittar man runt omkring sig, till exempel i vår glesbygd, ser man att poliskontoren stängs. Var är då dina poliser, Anders Ygeman?

Anf. 60 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Som jag tidigare gett uttryck för i medierna tror jag att en bärande förklaring till att vi inte har nått tillräckligt långt med polisreformen är de yttre påfrestningar vi haft. Vi har haft ett omfattande asylmottagande, det största i modern tid. Vi har haft ett förhöjt terrorhot på en nivå som vi aldrig tidigare sett i Sverige. Vi har haft gränskontroll för första gången sedan 1994. Samtidigt genomför vi den största polisomorganisationen sedan 1965. Det är alldeles självklart att det innebär påfrestningar för svensk polis. Jag vill understryka att jag tycker att väldigt många av de polismän och poliskvinnor vi har i Sverige gör ett alldeles förträffligt arbete men alldeles för sällan får höra det.

Herr talman! Jag tänkte att jag skulle göra en litterär liknelse. Det tillhör inte vardagligheterna. Jag citerar från boken *Polis, polis, potatismos!* av Sjöwall Wahlöö.

”Samtidigt gnisslade det allt mer i det polisiära maskineriet som var överansträngt, delvis på grund av personalbrist, men huvudsakligen av andra orsaker.

Det gällde inte i främsta hand att skaffa fler poliser utan bättre poliser, men det tycktes ingen ha tänkt på.

Tänkte Lennart Kollberg.”

Den här boken skrevs 1969, fyra år efter att den stora polisreformen genomfördes. Den som kan sin Sjöwall Wahlöö vet att den här kritiken mot omorganisationen går igenom alla böcker. Den sista boken, *Terroristerna*, utkom väl ungefär på 80-talet.

Jag delar Alexandra Anstrells uppfattning att vi har rätt att ställa höga krav på att omorganisationen ska ha ett högt tempo. Men vi måste nog också ha förståelse för att en omorganisation av Sveriges i särklass största myndighet i en tid när vi har extrema påfrestningar utifrån inte kommer att gå helt smärtfritt förbi.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2015/16:757 om åtgärder för att miss- tänkta fall av människohandel av flyktingbarn utreds av polis

Anf. 61 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag blev rättad av försvarsutskottet, som säger att det var 1975 som boken *Terroristerna*, den tionde och sista boken i Sjöwall Wahlöös dekalogi, kom ut.

Herr talman! Annika Hirvonen Falk har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att se till att misstänkta fall av människohandel med flyktingbarn utreds av polis. Hon har även frågat om jag avser att vidta åtgärder för att öka kunskapen om och förbättra kartläggningen av människohandel med flyktingbarn.

Regeringen tar människohandel och sexualbrott mot barn på största allvar. Den 22 juni i år beslutade regeringen om en ny handlingsplan till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp. Som ett led i detta arbete har Länsstyrelsen i Stockholms län fått i uppdrag att göra en systematisk granskning av inkomna ärenden till Polismyndigheten 2015 och 2016 gällande misstänkt människohandel med barn. Syftet är bland annat att identifiera orsakerna till att så få förundersökningar om misstänkt människohandel leder till åtal och hitta sätt att förbättra utredningsarbetet.

Vidare har 2014 års människohandelsutredning bland annat i uppdrag att utvärdera tillämpningen av bestämmelsen om människohandelsbrott och granska hur de brottsbekämpande myndigheterna utreder och i övrigt arbetar med ärenden om människohandel. Uppdraget kommer att redovisas i oktober 2016.

Ensamkommande barn är en särskilt sårbar grupp för människohandel, och många barn försvinner efter ankomsten till Sverige. För att öka kunskapen om ensamkommande barn som försvinner har regeringen gett länsstyrelserna i uppdrag att genomföra en nationell kartläggning av problemet. Länsstyrelserna ska också föreslå åtgärder för att förebygga att ensamkommande barn försvinner. Barnombudsmannen har fått ett kompletterande uppdrag att bidra till ökad kunskap om varför ensamkommande barn försvinner.

Det är viktigt att Polismyndigheten vidtar de åtgärder som krävs för att kunna hantera alla misstänkta brott som kommer till myndighetens kännedom. Vad gäller den här typen av brott beslutade rikspolischefen hösten 2015 att förstärka Polismyndighetens förmåga att bekämpa människohandel. Målet är att öka lagföringen genom att utveckla arbetsmetoderna, höja kompetensen, skapa en uthållig organisation för operativa insatser i hela landet och stimulera till ökad samverkan med andra berörda myndigheter och organisationer. Jag fortsätter att följa Polismyndighetens arbete i denna viktiga fråga.

Anf. 62 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet Ygeman för svaret. Det är viktigt och bra att regeringen tar frågan om människohandel med barn på stort allvar, och det är viktigt att fler fall leder till åtal. Det gäller särskilt i en tid när vi ser allt fler ensamkommande barn som försvinner från Migrationsverkets boenden och där det finns skäl att misstänka att en del av dessa barn hamnar i utsatthet och utsätts för människohandel för olika ändamål.

Jag är övertygad om att den handlingsplan som regeringen har antagit kommer att ha effekt. Utvärderingar av tidigare handlingsplaner mot människohandel och prostitution har visat sig ha effekt. Men jag funderar på om modellen med handlingsplaner och tillfälliga projekt och insatser upp-

fyller de behov som det pekas på i de internationella utvärderingar av Sveriges arbete mot människohandel som bland annat den kartläggning som ska göras 2015–2016 är ett svar på.

Jag vill fråga statsrådet om han tror att det är tillräckligt för att även på lång sikt säkerställa kunskapsinhämtningen om läget vad gäller människohandel och särskilt människohandel med barn.

Bakgrunden till min interpellation är att det rapporterades i medierna att det i Skåne funnits ett antal fall av misstänkt människohandel som hade uppmärksammats av ansvarig samordnare från länsstyrelsen som arbetade för Malmö stad. Dessa anmälningar hade inte hanterats av polisen på det sätt som kan förväntas.

Även om det i verkligheten sällan är lika förskräckligt som det lyfts fram i medierna är det naturligtvis oroande att samverkan mellan polisen, sociala myndigheter och aktörer som är utsedda att arbeta med allvarlig brottslighet haltar så att det uppstår en känsla av att olika aktörer inte tar sin del av ansvaret. Även här tror jag att en handlingsplan som tydligt pekar ut och ger uppdrag till flera olika aktörer kan bidra till att varje aktör tar sin del av ansvaret i denna ändå väldigt komplexa problematik. Den är svår för någon enskild aktör att råda bot på.

Anf. 63 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Annika Hirvonen Falk frågar mig om de åtgärder som har vidtagits vad gäller handlingsplanen och de övriga åtgärder som vidtagits av olika myndigheter är tillräckliga. Mitt svar är att de är en god start. Vi kommer sannolikt att behöva ytterligare åtgärder för att klara att bekämpa människohandel och ensamkommande barns speciella utsatthet.

Sedan har vi gjort en massa andra saker: Vi har infört nya ordningsregler för HVB-hem. Socialstyrelsen har beslutat om nya föreskrifter och allmänna råd. Vi hade i april 2016 en speciell kurs på polishögskolan. Det har gjorts en interaktiv utbildning om människohandel som finns på polisens intranät. Vi har förbättrat underrättelseverksamheten vid NOA, Nationella operativa avdelningen.

Det finns säkert utrymme för förbättringar både av Polismyndighetens och andra myndigheters arbete för att komma till rätta med människohandel och förbättra tryggheten och säkerheten för ensamkommande.

När det gäller det enskilda fallet i Skåne är jag även här förhindrad att svara på det. Men jag kan säga så mycket som att det pågår en utredning vid avdelningen för särskilda utredningar för att utröna om det begåtts något tjänstefel i det här fallet.

Anf. 64 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Herr talman! Jag hör kanske till den skara politiker och riksdagsledamöter som är otålig och som vill att vi ska ha löst problemen redan när vi först ser dem.

Naturligtvis är utgångspunkten att de utvärderingar som görs ska leda till åtgärder på samma sätt som såklart de utredningar om lagstiftningens utformning som nu har presenterats och som också kommer att presenteras på sikt förhoppningsvis kan få effekt. Här vill jag särskilt nämna att jag hoppas att det arbete som Sexualbrottsutredningen gör ska tas i beaktande. Jag tror att de förändringar som regeringen har aviserat vad gäller både

samtyckesbestämmelse och oaktsamhetsbestämmelse kan visa sig ha betydelse även för efterfrågan när det gäller människohandel för sexuella ändamål.

Jag hoppas att vi får anledning att återkomma i olika sammanhang med lösningar på denna allvarliga problematik så att vi får stopp på den organiserade människohandeln och särskilt människohandeln med barn.

Anf. 65 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag förstår Annika Hirvonen Falks otålighet. Den kan nog även ibland drabba ledamöter av regeringen. Jag vill ändå understryka att vi har vidtagit ett antal konkreta åtgärder för att faktiskt nå en förbättring i de här fallen. Jag hoppas att vi kan återkomma i kammaren med ytterligare förslag till förbättringar vad det lider.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 17 Svar på interpellation 2015/16:767 om ett styr- och reglertekniskt forskningscentrum i Säffle

Anf. 66 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Daniel Bäckström har frågat mig om jag är villig att medverka till ett styr- och reglertekniskt forskningscentrum i Säffle och vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta som gör att företag väljer att etablera och utveckla sin verksamhet i orter som Säffle i stället för att lämna landet. Vidare har Daniel Bäckström frågat om jag avser att besöka Säffle med anledning av den aviserade nedläggningen.

Jag besökte nyligen Värmland och känner med dem som nu lever i ovisshet om sin framtid – anställda, familjemedlemmar och kommuninvånare. Även i en tid då Sverige som helhet utvecklas starkt och många nya jobb skapas kommer det att finnas företag som av olika skäl varslar personal. Ytterst är det CCI som fattar beslut om hur och var de vill bedriva sin verksamhet, men jag förutsätter att de tar sitt ansvar för de anställda och för det samhälle där de är verksamma.

Regeringen fortsätter sitt arbete med att skapa de bästa möjliga förutsättningarna att konkurrera på världsmarknaden med bas i Sverige. Regeringen bedriver en aktiv näringspolitik med fokus på insatser som ytterligare förbättrar företagets villkor och som ökar Sveriges attraktionskraft för investeringar med målet att vi ska bli världsledande inom innovativ och hållbar industriell produktion av varor och tjänster. Regeringen har bland annat tagit fram en strategi för smart industri med en handlingsplan på 45 åtgärder. Ett flertal av dessa åtgärder har redan kommit igång, bland annat arbetet med att främja nyindustrialisering på regional nivå. Regeringen har också tagit fram en exportstrategi och arbetar för en effektivare kapitalförsörjning för nya och växande företag i hela landet. Strategierna är framtagna i dialog med näringslivet och arbetsmarknadens parter.

Regeringen genomför nu också ett omfattande kunskapslyft med platser till bland annat yrkeshögskolan, komvux och yrkesvux i syfte att stärka kompetensförsörjningen och förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

Regeringen kommer i höst även att lägga fram en forskningspolitisk proposition där många förslag syftar till att stärka forsknings- och innovationsmiljöer i hela landet.

Regeringen anser att den bästa kunskapen om vad som behöver göras för att utveckla näringslivet i Värmland och Säffle finns i den egna regionen. Därför ligger också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna i länet.

Inom regeringens politik för regional tillväxt finns stora satsningar framöver som kommer Värmland och Säffle till del. År 2016 tilldelas Värmland 74,6 miljoner kronor för regionala tillväxtåtgärder. Medlen förbättrar länets möjligheter att verka för strukturomvandling och förnyelse av näringslivet.

Under programperioden 2014–2020 omfattar regionalfondsprogrammet för Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län ca 2,4 miljarder kronor. Dessa medel går bland annat till insatser som ska bidra till att fler företag samverkar inom kluster samt till att förbättra infrastrukturen för forskning och innovation. Insatser går även till att utveckla ett bredare och mer mångsidigt näringsliv för att minska sårbarheten vid strukturomvandling samt till att förbättra kompetensförsörjningen. Det är dock upp till de regionala beslutsfattarna att prioritera hur medlen ska användas.

Anf. 67 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Tack, näringsministern, för detta svar!

Det är en stor prövning för en kommun att mista ett av de större företagen som har funnits i decennier och både har utvecklat sin verksamhet och stärkt arbetsmarknaden, vilket är fallet för Säffle. CCI är ett av företagen som utvecklar och tillverkar ång- och högtrycksventiler och ställdonsystem för krävande applikationer till kraft- och processindustrin. Det agerar världen över på en väldigt stor marknad och är också del i en koncern med stora kontaktytor.

Det finns i Säffle vad man kan beskriva som ett kluster med flera företag inom denna nisch som är viktiga för bygden men också i det nationella perspektivet. Man är världsledande inom sin nisch och fortsätter att ta marknadsandelar i en tid när det finns bra orderläge världen över, inte minst i tillväxtregionerna i Asien.

Tisdagen den 16 augusti kom varslet som berörde ungefär 110 medarbetare i verkstaden. Sedan aviserades också ett förslag om att flytta övrig verksamhet till Karlstad. Det handlar om närmare 200 arbetstillfällen. Man motiverar detta med prispress och att kunna minska kostnaderna.

I vår bygd mottog vi för fyra år sedan ett ännu större negativt besked. Det gällde vid den tidpunkten det största företaget, Volvo Bussar Säffle AB, som då sysselsatte drygt 500 personer. Det berättade att man tänkte lägga ned och flytta produktionen till Polen. Detta gjordes också sedan till stor del under kommande år.

Det blev en väldigt stor prövning för den lokala arbetsmarknaden och också ett tapp för industrisammansättningen. Även det varslet berörde underleverantörer och övrig verksamhet i andra företag som servade det med olika tjänster.

Sammantaget är bilden nu på fyra år att det har varit två stora negativa besked för arbetsmarknaden. Det har också satt igång mycket lokalt arbete i bred blocköverskridande samverkan och också samarbete lokalt, regionalt och nationellt.

Jag minns hur viktigt det var vid den tidpunkten att statssekreteraren vid det tillfället och också ministern för Näringsdepartementet omgående hörde av sig och hörde hur det gick med arbetet lokalt. Vi kunde samordna insatserna i alla områdena för att på bästa sätt hantera situationen och också kunna vidta förebyggande långsiktiga åtgärder.

Nu är situationen liknande. Med de erfarenheterna finns en bra utgångspunkt för att jobba vidare. Men prövningen är än större, eftersom det också kommer att påverka arbetsmarknaden, som återhämtat sig hyfsat dessa år. Det kommer att vara negativt för dem som redan har haft det svårt att komma in på arbetsmarknaden. Det gäller inte minst ur ett integrationsperspektiv.

Jag delar näringsministerns uppfattning om tillverkningsindustrin och att arbetet som vi måste göra tillsammans för att stärka förutsättningarna att behålla, utveckla och attrahera industriföretag i hela landet är oerhört viktigt. Det innebär väldigt fina arbetsplatser och möjligheter för utveckling och inte minst innovationsarbete runt om.

För Värmlands del är det ryggraden tillsammans med flera näringar. Det har betytt mycket och fortsätter att betyda mycket. Det är spännande, attraktiva arbetsplatser som också drar till sig tillflyttning. Jag vill fortsätta att resonera kring hur nyindustrialiseringsstrategin konkret kommer att innebära möjligheter i den uppkomna situationen.

Anf. 68 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Först vill jag tacka Daniel Bäckström för både hans interpellation och hans engagemang inte bara för Säffle utan också för svensk industri och en industriproduktion i hela Sverige. Det är precis som han säger. Det är ryggraden i svensk ekonomi och motsvarar 77 procent av svensk export.

Det är ungefär 1 miljon människor som går till jobbet varje dag tack vare svensk industri. Men det är inte riktigt så det låter ibland i den allmänna debatten, där man kan tro att svensk ekonomi bara är uppbyggd av annat. När industrin går bra och säljer på världsmarknaden är det en stor och viktig motor för annan samhällsviktig verksamhet men också för små och medelstora företag på orter.

Med den ovisshet som just nu finns känner jag verkligen med dem som drabbas men också med orten och kommunen, som nu igen står inför en väldigt jobbig omställningsperiod. Jag hoppas verkligen att företaget självt tar ansvar i situationen både för de anställda och för omställningsperioden.

Jag var i Värmland för inte så länge sedan. Det som blir lite extra jobbigt i den här situationen är att det generellt sett går väldigt bra ekonomiskt i Sverige just nu. Vi ser ökade investeringar i näringslivet och att det växer fram fler jobb. Men på de ställen där ett sådant här varsel slår ned hjälper inte det. I den kommunen eller på den orten spelar på den ingen roll att verksamheten runt omkring i Sverige flyter på om ett sådant varsel kommer. Det blir på något sätt dubbla verkligheter. Vi kan här i riksdagen säga att

det nu har skapats runt 120 000 nya jobb sedan valet. Det spelar inte så stor roll i Säffle just nu i det här läget. Det är värt att komma ihåg.

Jag var egentligen i Värmland för att tala om besöksnäringen, som växer så det knakar. Värmland är verkligen ett föregångslän i detta. Jag tror att man är tvåa när det gäller utländska gästnätter i hela Sverige. Det är en bransch som växer bland små och medelstora företag. Besöksnäringen tar också nya grepp. I kommuner som kanske vanligtvis inte har lika mycket växtkraft och självförtroende märker vi att besöksnäringen kan vara en väldigt viktig del.

Under besöket gick det inte att undvika att tala om vad som har hänt i Säffle, och det talade vi om. Jag har också förhört mig lite grann efter att jag var där. Jag vet att man försöker föra konstruktiva diskussioner från till exempel Business Värmland ihop med kommuner och företag för att diskutera inte minst kompetensförsörjningsfrågorna.

Om jag har förstått det rätt – men det känner Daniel Bäckström säkert till ännu bättre – har företag lite grann varit osäkra. Flytten till Karlstad har lite grann motiverats med att man är osäker på om man långsiktigt kommer att kunna klara kompetensförsörjningen i bolaget i Säffle.

Jag tror att många människor i Värmland känner att det är klart att de kan lösa kompetensförsörjningen i Säffle. Det gäller också frågan om kommunikation och infrastruktur och hur man löser samarbeten på olika sätt för att se till att stödja en bra kompetensförsörjning långsiktigt. Det gäller kopplingar till universitet och kanske till yrkeshögskolan eller andra insatser som kan göras för att göra det bra. Jag vet att man försöker att föra en dialog om de frågorna. Det är klart att det är viktigt att föra den dialogen nu.

Nu hinner jag knappt gå över till smart industri och hela nyindustrialiseringsstrategin. Vi har antagit en strategi där vi på något sätt lite grann vänder blad. Det får vara slut med att tala ned svensk industri. Den är otroligt viktig, och det finns möjligheter särskilt i denna tid. Det är lite kul att nu kunna vara optimistisk. Det finns forskare i Sverige som säger att 2016 kan bli det första året när det flyttar hem mer produktion än det flyttar ut från Sverige. Det motsäger lite bilden som finns i medier av att industrin bara drar ned och flyttar ut.

Anf. 69 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Möjligheterna att utveckla och vidareutveckla den industri som finns på våra orter i landet är jättestora, inte minst med tanke på den enorma kompetens som har byggts upp genom åren. Man är specialiserad och för sitt kunnande vidare till kommande generationer. Man engagerar sig hårt för gymnasieutbildningarnas utveckling och samverkan i regioner, och man kopplar också ihop internationella nätverk. Detta är en spännande möjlighet som vi måste göra allt vi kan för att ta vara på.

Det blir tvära kast ibland. En handlingsplan för att stärka dessa bygder långsiktigt behövs, och det jobbar vi med regionalt och lokalt. Då går tillgången på lång sikt att säkerställa, och vi måste också förmedla till ägare och investerare världen över att det finns möjligheter i Värmland, med ett nationellt engagemang som stöder detta, så att vi kan säkerställa kompetensförsörjningen.

Forskningscentrum inom olika nischer, i det här fallet styr- och regler- teknik samt mät- och reglerteknik, är väsentligt. Inför den kommande forskningsproposition som ministern nämner i svaret skulle det vara önskvärt att få in en koppling där. Det finns ju resurser ute i landet och pengar som är avsatta. Man skulle systematiskt belysa de här kopplingarna för att så att säga lägga en bra bas framåt.

Jag vet att företagen är intresserade. Världen över finns det mycket engagemang för att kanalisera mer resurser till dessa bygder. Då är det också väldigt viktigt med ett engagemang hos regeringen när det gäller detta.

Jag noterar hur man från regeringens sida beskriver hur bra det går på olika sätt. Jag kan inte låta bli att ändå reflektera över den samlade politik som förs. Man ökar kostnaderna för företagen och ökar skatterna på jobb och företagande genom budgetpropositioner och beslut. Man diskuterar och utreder en kilometerskatt. Det är i mångt och mycket ett slag mot landsbygden, inte minst mot verkstadsindustrier, som är väldigt beroende av snabba och enkla transporter, särskilt via lastbil.

För Värmlands del skulle en beskattning i enlighet med vad vi har hört från utredaren, 26 kronor per mil, innebära i genomsnitt en ökad kostnad per lastbil på över 100 000 kronor. Det är inte oväsentliga pengar. Från regeringens sida talar man om att förbättra konkurrensvillkoren och att stärka vår position i det globala perspektivet. Men samtidigt diskuterar man ökade kostnader i den här dimensionen.

I november kommer också en skatt på flygresor som aviserats tidigare. Det kommer att slå mot möjligheten att transportera sig både korta och långa distanser. Tillgång till flyg är viktigt för industrin. Sedan har vi detta med sjuklöneansvaret, som återtagits.

De sammantagna signalerna från regeringen – å ena sidan vill man stärka företagsklimatet; å andra sidan vill man öka kostnaderna och minska konkurrensfördelarna för Sverige – ger osäkerhet för företagen, och det kan också spä på bilden av osäkerhet i koncernledningarna världen över som tar beslut för företagen i våra bygder.

Men vi ska tänka positivt och jobba aktivt för att säkra förutsättningarna. Det handlar om många viktiga jobb och också om möjligheter till nya innovationer runt om i landet.

Anf. 70 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Herr talman! Jag börjar med den stora bilden och snävar sedan in perspektivet.

Sverige är i dag ett av Europas ekonomiska lok. Förra året hade vi 4 procents tillväxt, och i år kommer vi att ha runt 3 procents tillväxt. Det är otroligt bra. Det är ungefär dubbelt så hög tillväxt som Tyskland, USA eller Storbritannien, för att nämna några av våra viktigaste konkurrentländer.

Vi ser också att arbetsmarknaden utvecklas väldigt starkt, med 120 000 fler människor som går till jobbet. Ungdomsarbetslösheten faller nu kraftigt – jag tror att vi nu har den lägsta ungdomsarbetslösheten i Sverige på 13 år. Detta har skett samtidigt som vi har tagit bort den skattesänkning när det gällde ungdomsarbetsgivaravgifter som Centerpartiet drivit på för och som kostade samhället 16 miljarder kronor per år. Den hade ingen egentlig effekt.

Det är klart att en regering måste bestämma sig för hur vi ska kunna konkurrera globalt sett – med kunskap, kvalitet, forskning, utveckling, modern infrastruktur och högskoleutbildningar. Då ska vi inte lägga skattepengar på fel saker. Jag tror att de skattesänkningar som inte ledde till sänkt ungdomsarbetslöshet kostade runt 110 miljarder kronor. De pengarna använder vi på ett smartare sätt i dag. Vi har ökat bostadsbyggande med satsningar på infrastruktur och bättre underhåll men också på stora kunskapssatsningar med 50 000 nya utbildningsmöjligheter bara i år och en fortsatt utbyggnad som kommer inte minst näringslivet till del.

Till sist vill jag säga att även om det inte var ett uttalande från Centerpartiet satt ni ändå i regeringen när vi hade en statsminister som sa att svensk industri var ”basically gone” i Davos. Jag tyckte att det var otroligt provocerande. Det var helt fel politisk signal. Vi säger precis det motsatta: Industrin är framtiden. Den kommer att leda många av de innovationer som Sverige kommer att behöva, inte minst när det gäller skogsindustrin, som ju är stark i Värmland. Den kan leda utvecklingen mot det fossilfria välfärdssamhälle som vi vill skapa i framtiden. Det finns enorma möjligheter att utveckla svensk industri.

Låt oss då titta på de konkreta åtgärderna och vad vi skulle kunna jobba mer med. Samverkan är nyckeln här, som Daniel Bäckström påpekar. Talar vi om kompetensförsörjning kan jag säga att yrkeshögskolan har varit lite underskattad som fenomen för att hjälpa och utveckla industrin framöver. När vi höjer anslagen till yrkeshögskolan och det blir fler platser – jag tror att det är 6 000 nya platser för yrkeshögskolan – ser vi hur det påverkar Värmland. Det blev 50 procent fler utbildningar den här ansökningsomgången. Av de nio nya har sex industriinriktning. Jag tror att detta är en enormt viktig signal till industriföretagen i Värmland: Här finns det utbildningar som företagen själva har varit med och tagit fram, och vi vet att dessa människor kommer att vara anställbara på lite högre nivå för att kunna utveckla verksamheten framöver. Yrkeshögskolan symboliserar på sätt och vis den samverkan som vi måste få till mellan näringsliv och det offentliga.

Jag förstår att man också från regionens sida har talat om hur man kan jobba med kompetensförsörjning kopplat till Säffle. Går det att få företaget att tänka om kring flytten från Säffle till Karlstad genom en bättre dialog om kompetensförsörjning, transportmöjligheter och annat? Jag hoppas fortfarande att man kan göra det bästa möjliga av situationen. Jag är beredd att diskutera ytterligare insatser för att stärka just industrins utveckling i hela landet, och naturligtvis också i Säffle och i Värmland.

Anf. 71 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Ministern nämner betydelsen av skogsindustrin i Värmland. Då vill jag än en gång peka på faran med en kilometerskatt. Den slår direkt mot skogsindustrins förutsättningar. Det är en oerhört viktig näring inte bara för Värmland utan för Sverige som helhet.

Ungdomsarbetslösheten sjunker. Det är väldigt positivt. Samtidigt kan jag som tidigare kommunpolitiker också konstatera att demografin ser anorlunda ut nu. Kullarna minskar något, i alla fall i många bygder. Det kan variera mellan storstad och glesbygd.

Det är också viktigt att följa vad som händer med konjunkturen. Det är bra drag nu, men frågan är hur orderlägena ser ut i ett längre perspektiv. Om ett år hoppas jag verkligen att det håller i sig. Men vi måste sträva efter att skapa incitament för fortsatt orderingång.

Jag skulle vilja avsluta med att summera de tre frågor jag ställde. Jag noterar att två av dem ännu inte har besvarats.

Grums kommun är vår grannkommun. Det är ungefär tre mil mellan orterna. Jag tror att ett besök från näringsministern hemma i Säffle hos dem som berörs i företaget skulle vara oerhört välkommet. Jag vill bjuda in näringsministern till CCI för att samtala om förutsättningarna för fortsättningen och att också tillsammans med våra företag inom styr- och reglerteknik resonera om möjligheterna att utveckla forskning på plats för att kunna stärka närvaron och omfattningen i dessa företag långsiktigt i ett svenskt och ett internationellt perspektiv.

Vi går en spännande tid till mötes. Rätt hanterat, med en bra politik som skapar långsiktiga förutsättningar, kommer vi också att få se fler industrijobb i Värmland och i hela Sverige.

Anf. 72 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Jag tackar också för interpellationsdebatten. Jag ser fram emot att få fortsätta att diskutera industrins betydelse i Sverige, inte bara i Värmland utan för hela vårt land.

De 45 åtgärderna i handlingsplanen för en smart industrialiseringsstrategi är första steget. Vi kommer att fortsätta att jobba med detta hela tiden. Vi tror att det är smart politik för ökad konkurrenskraft.

Den stora frågan är naturligtvis när det kommer en forsknings- och innovationsproposition. Jag hoppas att folk märker att den logik och strategi vi har valt i handlingsplanen också kommer att återspeglas i forsknings- och innovationspropositionen. Frågan om hur man samverkar med industrin i frågor om forskning och innovation, hur man jobbar med testbäddar för att utveckla nästa generations produkter och tjänster, hoppas jag kommer att leda framåt.

Jag hoppas också att vi kan ha en diskussion om kompetensförsörjning. Det är lite tidigt att säga hur forskningsfinansiärer som Vinnova eller Vetenskapsrådet skulle ta ställning till en ansökan om ett forskningscentrum i Säffle. Men regionalt finns mycket medel för innovation och kompetensförsörjningsinsatser. Det finns regionalt en muskelmassa att jobba med för att utveckla det regionala näringslivet.

Det är så vi vill ha det. Jag tror att både Socialdemokraterna och Centerpartiet vill ha det så att mycket av den lokala och regionala tillväxtpolitiken måste bedrivas utifrån sina egna förutsättningar, att det inte är Stockholm som ska hitta på vad Värmland eller Säffle ska prioritera. Det ska finnas en regional aspekt som väger tungt för att utveckla verksamheten.

Jag kommer att fortsätta att följa frågan noga. Framför allt ser jag fram emot att återkomma i näringspolitiken för en växande industri i Sverige. Jag tror att både produktionen och antalet anställda kan växa framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2015/16:200 En utvidgad skyldighet att anmäla växtskadegörare

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förlängas till och med *onsdagen den 28 september*.

EU-dokument

KOM(2016) 466 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet och om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning

KOM(2016) 468 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en unionsram för vidarebosättning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 516/2014

§ 19 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 1 september

2015/16:771 Sjunkande brottsupplärning

av *Beatrice Ask* (M)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2015/16:772 Information till skatteutskottet

av *Larry Söder* (KD)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

den 2 september

2015/16:773 Filminstitutet och branschråden

av *Cecilia Magnusson* (M)

till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2015/16:774 Bristen på studentbostäder

av *Ola Johansson* (C)

till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2015/16:775 Kommunplaceringar

av *Fredrik Schulte* (M)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2015/16:776 EU-kommissionens förslag om förenklingar av momsdirektivet

av *Fredrik Schulte* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

den 5 september

2015/16:777 Återinförande av förmögenhetsskatt

av *Fredrik Schulte* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:778 Ränkteavdragen

av *Fredrik Schulte* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

den 6 september

2015/16:779 Den turkiska arméns angrepp i Syrien

av *Jabar Amin* (MP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:780 Underlag för en ny bro över Södertälje kanal

av *Robert Halef* (KD)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:781 Förföljelse av kvinnor i Sudan

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:782 Lån till bidragshöjningar

av *Fredrik Schulte* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:783 Uppräkning av brytpunkt för statlig inkomstskatt

av *Fredrik Schulte* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:784 Jobbskatteavdragets effekter

av *Fredrik Schulte* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:785 Uteblivna skattesänkningar för pensionärer

av *Fredrik Schulte* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:786 Kilometerskatt

av *Fredrik Schulte* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:787 Temporära bygglov för modulbostäder

av *Fredrik Schulte* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2015/16:788 Andrahandsuthyrning

av *Fredrik Schulte* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2015/16:789 Bostadsbyggnadsstatistik

av *Fredrik Schulte* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2015/16:790 Ökad miljöhänsyn i skogsvårdslagstiftningen

av *Jens Holm* (V)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

den 7 september

Prot. 2015/16:130

8 september

2015/16:791 Bilateralt samarbete jämfört med Natomedlemskap

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 1 september

2015/16:1548 Jämställd skolidrott

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:1549 Könseparerad skolidrott

av *Boriana Åberg* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2015/16:1550 Åtgärder för sänkt sjukfrånvaro

av *Margareta Cederfelt* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2015/16:1551 Moderniserad rekrytering

av *Margareta Cederfelt* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2015/16:1552 Nord Stream 2

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2015/16:1553 Regelförenklningar för näringslivet

av *Margareta Cederfelt* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:1554 Fler företag i Sverige

av *Margareta Cederfelt* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2015/16:1555 Resurser för genomförandet av åldersbedömningar

av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:1556 Validering för tandläkare

av *Kalle Olsson* (S)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

den 2 september

2015/16:1557 Migrationsverkets skulder till kommunerna

av *Tina Acketoft* (L)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2015/16:130
8 september

2015/16:1558 Migrationsverkets sena utbetalningar till skånska kommuner

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:1559 Antal uppklarade brott

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:1560 Homa Hoodfar – iransk frihetsfånge

av *Kerstin Lundgren* (C)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:1561 Fördelning av biståndsmedel till regimnära organisationer

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:1562 Social housing i Sverige

av *Niklas Karlsson* (S)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

den 6 september

2015/16:1563 Bevarande av minnet av varvsindustrin

av *Niklas Karlsson* (S)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2015/16:1564 Renodling av polisens arbetsuppgifter

av *Roger Haddad* (L)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:1565 Korrespondensgymnasiet i Torsås

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2015/16:1566 Den kamerunska statens övergrepp mot den egna befolkningen

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:1567 Försörjningsstödet och semesterresor utomlands

av *Mats Persson* (L)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:1568 Möjlighet till familjeåterförening

av *Johanna Jönsson* (C)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 7 september

2015/16:1569 Strandskyddet

av *Caroline Szyber* (KD)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 1 september

2015/16:1510 Migrationsverkets beslut om utvisning av Syed Latif

av *Tina Acketoft* (L)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 2 september

2015/16:1511 Vikten av materiellt riktiga brottmålsdomar

av *Johan Forssell* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:1512 LinkedIn som godtagbar rekryteringskanal

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:1518 Tullverkets befogenheter

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:1515 Behovet av fler företagare

av *Betty Malmberg* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2015/16:1514 Kravet på yrkeskompetensbevis

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:1517 Invandrares rätt att ta erbjudna jobb

av *Annika Carlsson* (C)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:1519 Alkoholsmuggling

av *Andreas Norlén* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 5 september

2015/16:1521 EU-gemensamma åtgärder

av *Johan Forssell* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:1522 Problem med miljöbilsstödet

av *Karin Svensson Smith* (MP)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2015/16:1523 Nya gripenplan

av *Markus Wiechel* (SD)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:1520 Kvaliteten i asylprövningen

av *Johan Forssell* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2015/16:130
8 september

den 6 september

2015/16:1524 Polisens handläggningstider för vapenlicensärenden

av *Roger Haddad* (L)
till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2015/16:1525 Information om minskade skatteintäkter till följd av BEPS

av *Anette Åkesson* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2015/16:1530 Växande vårdköer

av *Johan Hultberg* (M)
till statsrådet *Gabriel Wikström* (S)

2015/16:1532 Skatt på investeringar i solenergi

av *Betty Malmberg* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

den 7 september

2015/16:1526 Rätt till stöd från Försäkringskassan

av *Markus Wiechel* (SD)
till socialförsäkringsminister *Annika Strandhäll* (S)

2015/16:1529 Trygghet i Jämtland

av *Per Åsling* (C)
till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2015/16:1527 Geodata

av *Caroline Szyber* (KD)
till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2015/16:1528 Åtgärder mot gängkriminalitet

av *Beatrice Ask* (M)
till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2015/16:1550 Åtgärder för sänkt sjukfrånvaro

av *Margareta Cederfelt* (M)
till socialförsäkringsminister *Annika Strandhäll* (S)

§ 22 Kammaren åtskildes kl. 15.21.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med § 13 anf. 42 (delvis)
och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
§ 5 Anmälan om faktapromemorior	2
§ 6 Anmälan om granskningsrapport	2
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 8 Svar på interpellation 2015/16:707 om eventuellt avtal mellan EU och Libyen	3
Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	3
Anf. 2 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	4
Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	5
Anf. 4 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	5
Anf. 5 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	6
Anf. 6 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	7
Anf. 7 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	8
§ 9 Svar på interpellation 2015/16:753 om Nordstream 2	8
Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	8
Anf. 9 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	9
Anf. 10 ÅSA ERIKSSON (S).....	10
Anf. 11 HANS WALLMARK (M)	10
Anf. 12 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	11
Anf. 13 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	12
Anf. 14 ÅSA ERIKSSON (S).....	13
Anf. 15 HANS WALLMARK (M)	13
Anf. 16 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	14
Anf. 17 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	15
Anf. 18 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	16
§ 10 Svar på interpellation 2015/16:768 om ryskt kärnbränsle i svenska kärnkraftverk	16
Anf. 19 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	16
Anf. 20 HANS WALLMARK (M)	17
Anf. 21 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	18
Anf. 22 HANS WALLMARK (M)	18
Anf. 23 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	19
Anf. 24 HANS WALLMARK (M)	20
Anf. 25 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	20
§ 11 Svar på interpellation 2015/16:749 om det svenska kräftfisket	21
Anf. 26 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	21
Anf. 27 MATS GREEN (M)	21
Anf. 28 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	22
Anf. 29 MATS GREEN (M)	23
Anf. 30 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	24
Anf. 31 MATS GREEN (M)	25
Anf. 32 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	25

§ 12 Svar på interpellation 2015/16:711 om rymdturism i Sverige	26
Anf. 33 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	26
Anf. 34 MATHIAS SUNDIN (L)	27
Anf. 35 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	28
Anf. 36 MATHIAS SUNDIN (L)	28
Anf. 37 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	29
Anf. 38 MATHIAS SUNDIN (L)	30
Anf. 39 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	31
§ 13 Svar på interpellation 2015/16:760 om studiemedel till körkort.....	31
Anf. 40 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	31
Anf. 41 JAN ERICSON (M)	32
Anf. 42 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	33
Anf. 43 JAN ERICSON (M)	34
Anf. 44 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	34
Anf. 45 JAN ERICSON (M)	35
Anf. 46 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	36
§ 14 Svar på interpellation 2015/16:748 om blåljuspersonalens möjlighet att göra sitt jobb	36
Anf. 47 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	36
Anf. 48 MIKAEL OSCARSSON (KD)	37
Anf. 49 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	38
Anf. 50 MIKAEL OSCARSSON (KD)	38
Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	39
Anf. 52 MIKAEL OSCARSSON (KD)	40
Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	40
§ 15 Svar på interpellation 2015/16:751 om personalpolitiken inom polisen	41
Anf. 54 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	41
Anf. 55 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	41
Anf. 56 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	42
Anf. 57 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	43
Anf. 58 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	44
Anf. 59 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	44
Anf. 60 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	45
§ 16 Svar på interpellation 2015/16:757 om åtgärder för att misstänkta fall av människohandel av flyktingbarn utreds av polis	45
Anf. 61 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	45
Anf. 62 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP)	46
Anf. 63 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	47

Anf. 64 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP).....	47	Prot. 2015/16:130
Anf. 65 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	48	8 september
§ 17 Svar på interpellation 2015/16:767 om ett styr- och reglertekniskt forskningscentrum i Säffle.....	48	-----
Anf. 66 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	48	
Anf. 67 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	49	
Anf. 68 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	50	
Anf. 69 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	51	
Anf. 70 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	52	
Anf. 71 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	53	
Anf. 72 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	54	
§ 18 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	55	
§ 19 Anmälan om interpellationer.....	55	
§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	57	
§ 21 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	59	
§ 22 Kammaren åtskildes kl. 15.21.....	60	